

Informatīvais ziņojums
„Par rēķināšanu invaliditātes un tās izraisīto sekū mazināšanas politikas
pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju
Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībām
stenošanas plāna 2010.-2012.gadam”” izpildi

Rīga, 2013.gads

Saturs

IEVADS	3
PAR R C BAS PL NA INVALIDITĒTES UN TĒS IZRAISĒTO SEKU MAZINĒŠANAS POLITIKAS PAMATNOSTĒD U STENOŠANAI 2005.-2015.GADAM IZPILDI.....	4
1. <i>Invaliditātes profilakses pasākumu kompleksa attīstība un īstenošana.....</i>	4
2. <i>Invaliditātes noteikšanas sistēmas pilnveide</i>	5
3. <i>Invalīdu nodarbinātības veicināšana</i>	10
4. <i>Invalīdu sociālās nodrošināšanas sistēmas pilnveide</i>	20
PAR APVIENOTO NĒCIJU ORGANIZĒCIJAS KONVENCIJAS PAR PERSONU AR INVALIDITĒTI TIESĒB M STENOŠANAS PL NA 2010.-2012.GADAM IZPILDI	26
1. <i>sadaļa „Vienlīdzība un diskriminācijas aizliegums”</i>	26
2. <i>sadaļa „Izpratnes veidošana”</i>	27
3. <i>sadaļa „Pieejamība”</i>	29
4. <i>sadaļa „Vienlīdzīga tiesībspējas atzišana, tiesas pieejamība”</i>	37
5. <i>sadaļa „Patstāvīgs dzīvesveids un iekļaušana sabiedrībā”</i>	37
6. <i>sadaļa „Izglītība”</i>	40
7. <i>sadaļa „Veselība un rehabilitācija”</i>	42
8. <i>sadaļa „Darbs un nodarbinātība”</i>	44
9. <i>sadaļa „Statistika un datu vākšana”</i>	46
<i>Secinājumi:.....</i>	48

Ievads

Ministru kabinets 2005.gada 10.augustā ar rīkojumu Nr.544 (Ministru kabineta 2005.gada 9.augusta sēdes protokols Nr.45 34.§) apstiprināja politikas plānošanas dokumentu „Par Invaliditātes un tās izraisīto sekām mazināšanas politikas pamatnostādņu 2005.-2015.gadam”, kur noteikta turpmākā rīcība etnos galvenos darbības virzienos: invaliditātes profilakses pasākumu kompleksa attīstība un stenošana, invaliditātes noteikšanas sistēmas pilnveide, invalīdu nodarbinātības veicināšana un invalīdu sociālās nodrošināšanas sistēmas pilnveide. Šajās pamatnostādņās noteikto rīcības virzienu, politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai, Ministru kabinets 2006.gada 19.jūlijā ar rīkojumu Nr.541 apstiprināja „Rīcības plānu Invaliditātes un tās izraisīto sekām mazināšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” (turpmāk tekst – Rīcības plāns), deleģējot šā plāna izpildes kontroles funkcijas Labklājības ministrijai (turpmāk-LM).

Lai nodrošinātu Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībām” (turpmāk – Konvencija) ieviešanu, saskaņā ar Saeimas 2008.gada 29.maija sēdē nolemtā tika izstrādāta un 2009.gada 12.oktobra Ministru kabineta sēdē apstiprināta „Apvienoto Nāciju Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām stenošanas plāns 2010.-2012.gadam” (turpmāk - Konvencijas plāns), kur ir definēti uzdevumi Konvencijas mērķu sasniegšanai. Konvencijas plānā iekavēti pasākumi tirdzniecībā, vienlīdzīgā un diskriminācijas aizliegums, pieejamības nodrošināšana (t.sk. valsts, pašvaldību iestādēm, izglītības iestādēm, restniecei iestādēm, informācijas pieejamība), patstāvīgās dzīvesveids (alternatīvie pakalpojumi un atbilstoša sociālā aprūpe), izglītības jomā, nodarbinātības jomā u.c.

Pamatojoties uz iepriekš minēto Ministru kabineta 2006.gada 19.jūlija rīkojuma Nr.541 piekto punktu un Ministru kabineta 2009.gada 12.oktobra rīkojuma Nr.693 4.2.apakšpunktu, LM ir izstrādājis informatīvo ziņojumu „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto sekām mazināšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam izpildi” par laika periodu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 31.decembrim un „Apvienoto Nāciju Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībām stenošanas plāna 2010.-2012.gadam izpildi”” (turpmāk – Ziņojums). Ziņojums izstrādāts, balstoties uz LM apkopoto atbildīgo nozaru ministriju sniegto informāciju par paveikto invaliditātes un tās izraisīto sekām mazināšanas jomā.

Neskatoties uz to, ka Rīcības plānā dažus no tajā noteiktajiem mērķiem ir plānots īstenot līdz 2015.gadam, tomēr liela daļa pasākumu ir pabeigti, vai netiks uzsākti, jo mainoties invaliditātes politikai un ekonomiskajai situācijai ir notikušas izmaiņas ar attiecību uz Rīcības plānā paredzētajiem pasākumiem. Pamatā tika ieviesti tie pasākumi, kas neprasa papildus valsts budžeta finansējumu. Rīcības plāna punkti, kuros noteikto pasākumu izpildes termiņš ir beidzies vai tos vispār nav plānots uzsākt, Ziņojumā nav iekavēti.

Rīcības plānā un Konvencijas plānā izvirzītie mērķi noteikti personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju politikas pilnveidošanai un pasākumu veikšanai, lai uzlabotu viņu labklājību visā dzīves jomā. Ēmotvērto, ka minētajos politikas plānošanas dokumentos prklājas vairāki veicamie pasākumi noteikto mērķu sasniegšanai un abi šie dokumenti attiecas uz invaliditātes politiku, tad vienā Ziņojumā ir analizēta abu plānu izpildes gaita.

PAR R C BAS PL NA INVALIDIT TES UN T S IZRAIS TO SEKU MAZIN ŠANAS POLITIKAS PAMATNOST D U STENOŠANAI 2005.-2015.GADAM IZPILDI

1. Invalidit tes profilakses pas kumu kompleksa att st ba un stenošana

1.2. Pilnveidot rstniec bas procesa un rehabilit cijas kontroles meh nismu, lai nov rstu nepamatotu ilgtermi a darbnesp jas un invalidit tes risku (izpildes termi š - 2007.- 2015.gads)

Paredz tais finans šanas avots – valsts pamatbudžets.

Prognoz tie rezult ti - ieviests efekt vs rstniec bas procesa un rehabilit cijas kontroles meh nisms; ilgtermi ekonom ti valsts budžeta l dzek i, t.sk. soci l s apdrošin šanas speci laj budžet .

Iesaist t s instit cijas – Vesel bas ministrija (turpm k-VM), Vesel bas inspekcija, Valsts soci l s apdrošin šanas a ent ra (turpm k –VSAA).

Pas kuma izpildes gaita – proces .

Lai nov rstu nepamatotu ilgtermi a darbnesp jas un invalidit tes risku, Ministru kabineta (turpm k-MK) 2006.gada 19.decembra noteikumos Nr.1046 „Vesel bas apr pes organiz šanas un finans šanas k rt ba” rstniec bas procesa pilnveidošanai, ir iek auta norma, ka no valsts budžeta l dzek iem tiek apmaks ta medic nisk rehabilit cija un pl nveida oper cijas pacientiem ar prognoz jamu invalidit ti, atbilstoši Vesel bas un darbsp ju ekspert zes rstu valsts komisijas (turpm k-Valsts komisija) apstiprin tajam personas ar prognoz jamu invalidit ti individu lajam rehabilit cijas pl nam (turpm k-IRP) ilgstoši slimojoš m person m darbsp j g vecum .

Vesel bas inspekcija, k Medic nas apr pes un darbsp ju ekspert zes kvalit tes kontroles inspekcijas funkciju p r m ja veic vesel bas apr pes un darbsp jas ekspert zes kvalit tes kontroli. Izskatot priv tpersonu un juridisku personu iesniegumus un s dz bas 2012.gad Vesel bas inspekcija ir izskat jusi 224 iesniegumus par darbnesp jas jaut jumiem, kas ir par 84 iesniegumiem jeb 27% maz k nek 2011.gad . P rk pumi tika konstat ti 58 gad jumos jeb 25,8% no izskat tajiem iesniegumiem par darbsp jas ekspert zi, no kuriem tikai 34 gad jumos jeb 15% no izskat tajiem iesniegumiem ekspert zes rezult t tika konstat ts, ka darbnesp ja noteikta nepamatoti un darbnesp jas lapa ir anul jama. P r jos gad jumos darbnesp ja tika noteikta pamatoti, bet tika konstat tas neatbilst bas normat vo aktu pras b m darbnesp jas lapu izsniegšanas proces (rstniec bas likumam, MK 2001.gada 3.apr a noteikumiem Nr.152 „Darbnesp jas lapu izsniegšanas k rt ba”, MK 2006.gada 4.apr a noteikumiem Nr.265 „Medic nisk s un uzskaites dokument cijas lietved ba k rt ba”).

2012.gad Vesel bas inspekcija nav konstat jusi rstniec b vai rehabilit cij p rk pumus, kuri rad juši ilgtermi a darbnesp ju vai invalidit tes risku. Nav ar sa emti inval du iesniegumi par rstniec bas vai rehabilit cijas kvalit tes p rk pumiem.

2. Invalidit tes noteikšanas sist mas pilnveide

Invalidit tes noteikšanas sist mas pilnveidošana ir tieši saistīta ar Valsts komisijas Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētās darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.4.1.2.1. apakšaktivitātes projektu „Darbības vairošanas sistmas pilnveidošana”, kura ietvaros paredzēta jaunu, Starptautiskās funkcionālās, nespējās un veselības klasifikācijas principiem atbilstošu, invaliditātes noteikšanas kritēriju izstrāde. Valsts komisija projektu uzsāka stenot 2010.gada janvārī, un plānotais projekta stenošanas termiņš ir pagarināts līdz 2013.gada 31.decembrim.

Ēmot vērā, ka projekta stenošana tika uzsākta vēlāk, nekā sākotnēji paredzēts, ir izveidojusies nobeigto aktivitāšu stenošana.

Projekta mērķis: pilnveidot invaliditātes noteikšanas sistēmu, izveidojot uz darbības funkcionālo traucējumu un individuālo vajadzību novairošanas balstītu invaliditātes noteikšanas sistēmu, ņemot vērā klientiem un invaliditātes noteikšanas ekspertizē iesaistītajiem speciālistiem.

Pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas ieviešana tiek plānota pakāpeniski, stenojot ietīstītas ieviešanas etapus: 1) sistēmas izstrāde un aprobācija – 2010.-2012.g.; 2) diskusijas ar personu ar invaliditāti intereses pārstājiem nevalstiskajās organizācijās, sabiedrības informācija, izmaksu analīzes veikšana – 2013.g., 3) likumdošanas bāzes pilnveidošana – 2013.g.; 4) pilnveidotās sistēmas pakāpeniska praktiskā ieviešana – sākot ar 2015. gadu (3-5 gadu laikā). Projekta kopējās izmaksas plānotas 1 507 535,12 LVL apmērā, no kuriem 85% līdzfinansējumu nodrošina ESF.

2.2. Izstrādāt, aprobēt un piemērot Latvijas vajadzībām Starptautiskās funkcionālās, nespējās un veselības klasifikācijas (SFK) noteiktos principus invaliditātes ekspertizē (izpildes termiņš pēc plāna - 2008. - 2009.gads, atbilstoši projektam -2013.gads)

Paredztais finansējuma avots – Eiropas Sociālais fonds (turpmāk – ESF). Plānotais finansējums 80677,39 latiem.

Prognozētie rezultāti - tiek piemēroti SFK noteiktie principi; SFK aprobācija, veicot praktisku pielietojumu 120 ekspertizē gadījumos.

Iesaistītā institūcija – LM, Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – uzsākta 2010.gadā, procesā.

2012.gadā tika turpinātas 2010.gadā uzsāktās ESF projekta „Darbības vairošanas sistmas pilnveidošana” aktivitātes. Laika periodā no 2010.-2012.gadam, iepirkumu procedūru rezultātā noslēgti kopumā 17 līgumi par dažādu projekta aktivitāšu stenošanu.

Līgumu ietvaros pakalpojumu sniedzji nodrošina projekta publicitātes pasākumus, pieredzes apmaiņas pasākumus, t.sk., kvalitatīvu pieredzes apmaiņas braucienus invaliditātes noteikšanas jautājumos, invaliditātes ekspertizē iesaistīto speciālistu supervīzijas, tulkošanas pakalpojumus, veicamību par citu valstu invaliditātes noteikšanas sistēmu, nodrošina ja ekspertu un konsultantu, kas izstrādā informatīvās materiālus, rokasgrāmatu, metodiku, apmācības programmas, pakalpojumus un starptautiski atzītu ekspertu un ārstu ekspertu konsultācijas un citu aktivitāšu ieviešanu.

2012.gadā tika pabeigts darbs pie pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas projekta, kas nodots aprobāšanai jaunās sistēmas ieviešanas izmēģinājuma projekta ietvaros.

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rēķināto invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībmu stenošanas plānu 2010.-2012.gadam” izpildi

Izm in jumprojekta m r is bija aprob t pilnveidot s invalidit tes noteikšanas sist mas projektu, identific t sist mas darb bas tr kumus, piesaistot sist m iesaist tos profesion us un personas, kas pretend uz invalidit tes statusa pieš iršanu, k ar nodrošin t sist mas darb bas tr kumu nov ršanas uzraudz bu. Kopum izm in jumprojekta ietvaros veiktas 400 personu ar invalidit ti ekspert zes, iesaistot šaj proces vair k nek 150 daž du jomu speci listus no visas valsts (imenes rstus, psihiatrus, fizik l s un rehabilit cijas medic nas rstus, okulistus, soci los darbiniekus, kl niskos psihologus) un Valsts komisijas rstus ekspertus, un amatpersonas.

Balstoties uz izm in jumprojekta rezult t izstr d taj m rekomend cij m, pilnveidots jaun s invalidit tes noteikšanas sist mas projekts, kura dokument cija nodota apspriešanai personu ar invalidit ti intereses p rst vošaj m biedr b m. 2013.gada pirmaj pusgad pl nots veikt pilnveidot s invalidit tes noteikšanas sist mas izmaksu anal zi un vismaz 1500 invalidit tes noteikšanas proces iesaist to speci listu, galvenok rt Valsts komisijas rstu ekspertu, imenes rstu un soci lo darbinieku apm c bu par pilnveidot s invalidit tes noteikšanas sist mas pamatprincipiem.

2.3. Izstr d t detaliz tus krit rijus invalidit tes noteikšanai b rniem, person m darbsp j gaj vecum un pensijas vecuma person m, atbilstoši pamatnost dn s noteiktajiem principiem (izpildes termi š p c pl na - 2010.gads, atbilstoši projektam - 2013.gads)

Paredz tais finans šanas avots – ESF. Pl nots finans jums 2.2.apakšpunkt min t s summas ietvaros.

Prognoz tie rezult ti – Noteikti jauni invalidit tes krit riji - skaidri saprotami un starptautiski atz ti. Objekt vi izv rt ta invalidit tes smaguma pak pe. Valsts budžeta l dzeku izdevumu samazin jums 5% par atk rtoti pieš irtu invalidit ti.

Iesaist t s instit cijas – LM, Valsts komisija.

Pas kuma izpildes gaita – uzs kts 2010.gad , proces .

2012.gad person m, atbilstoši Invalidit tes likumam, invalidit tes un darbsp ju zaud juma noteikšanas krit rijus, termi us un k rt bu reglament ja Invalidit tes likumam pak rtotie MK 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1209 „Noteikumi par prognoz jamas invalidit tes, invalidit tes un darbsp ju zaud juma noteikšanas krit rjiem, termi iem un k rt bu”.

Saska ar ESF projekt „Darbsp ju v rt šanas sist mas pilnveidošana” pl noto, 2012.gad tika izstr d ti vesel bas zaud juma krit riji, piem rojot SFK noteiktos principus. Krit riji aprob ti pilnveidot s invalidit tes noteikšanas sist mas izm in jumprojekta ietvaros, veicot 400 personu ar invalidit ti ekspert zes, iesaistot šaj proces vair k k 150 daž du jomu speci listus (imenes rstus, psihiatrus, fizik l s un rehabilit cijas medic nas rstus, okulistus, soci los darbiniekus, kl niskos psihologus) un Valsts komisijas rstus ekspertus, un amatpersonas. Izm in jumprojekta rezult t krit riji pilnveidoti un turpm k tiks izmantoti k pal gmateri ls imenes rstiem un psihiatriem dokumentu sagatavošanai personas nos t šanai uz invalidit tes ekspert zi un Valsts komisijas rstiem ekspertiem, veicot personu invalidit tes ekspert zi.

2.4. Izstrādāt darbspēju/intelektuālo spēju novērtēšanas modeļus (metodiku) (izpildes termiņš pabeigta - 2009.gads, atbilstoši projektam - 2013.gads)

Paredztais finansēšanas avots – ESF. Plānots finansējums 2.2.apakšpunktā minētās summas ietvaros.

Prognozētie rezultāti – izstrādāti objektīvi kritēriji Valsts komisijas pakalpojumu saņemšanai personām ar prognozējamu invaliditāti un invalīdiem.

Iesaistītā institūcija – LM, Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – uzskats 2010.gadā, procesi.

Darbspēju/intelektuālo spēju novērtēšanas modeļus (metodika) izstrādāts ESF projekta „Darbspēju novērtēšanas sistēmas pilnveidošana” ietvaros no 2010.gada līdz 2012.gadam un iekļauts projekta ietvaros izstrādātajā rokasgrāmatā par darbspēju un funkcionālā ierobežojuma izvērtēšanu un rehabilitāciju, kas ietver sevī gan darbspēju un funkcionālā ierobežojuma izvērtēšanas aprakstu, gan metodikas īstiem un speciālistiem personu nosūtīšanai uz invaliditātes ekspertīzi atbilstoši veicamajām funkcijām, gan metodiku Valsts komisijas īstiem ekspertiem un amatpersonām invaliditātes noteikšanai.

2012.gadā īstenota rokasgrāmatas un tajā iekļauto metodiku aprobācija un pilnveide saskaņā ar aprobācijas rezultātiem, kā arī rokasgrāmatas un metodikas nodotas personu ar invaliditāti intereses pārstāvošo nevalstisko organizāciju apspriešanai. 2013.gadā plānota rokasgrāmatas un metodiku papildus uzlabošana saskaņā ar pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas izmaksu analīzes rezultātiem, kā arī saskaņā ar personu ar invaliditāti intereses pārstāvošo biedrību rekomendācijām.

2.5. Izstrādāt metodiku nepieciešamo pakalpojumu noteikšanai (izpildes termiņš pabeigta - 2009.gads – 2010.gads, atbilstoši projektam - 2013.gads)

Paredztais finansēšanas avots – ESF. Plānots finansējums ir 199143,75 latu.

Prognozētie rezultāti – izstrādāta metodika, kura ļauj Valsts komisijai izvērtēt vajadzību pakalpojuma, kas veicina atbilstoša pakalpojuma piemērošanu, MK noteikumi, invaliditātes ekspertīzes kārta

Iesaistītā institūcija – LM, Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – uzskats 2010.gadā, procesi.

Invaliditātes likums nosaka, ka, sākot ar 2011.gada 1.janvāri, Valsts komisija izvērtēs personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti nepieciešamo pasākumu kopumu un sniedz attiecīgās personas rīstīgošām rīstām vai deklarētās dzīvības pašvaldības sociālajam dienestam ieteikumus attiecībā uz IRP. Pakalpojuma nepieciešamību un tās saņemšanas kārtību 2012.gadā Valsts komisijas īstie eksperti izvērtēs un noteica, balstoties uz fizisko vai psihisko funkcionālā ierobežojuma pakāpi, pamatojoties uz MK 2010.gada 28.decembra noteikumiem Nr.1209 „Noteikumi par prognozējamās invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijiem, termiņiem un kārtību”.

Savukārt MK 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1207 „Noteikumi par personai ar prognozējamu invaliditāti prioritāri sniedzamo invaliditātes riska mazināšanai paredzto pakalpojumu veidiem, apjomu, saņemšanas nosacījumiem un saņemšanas kārtību” un MK 2011.gada 4.janvāra noteikumi Nr.9 „Noteikumi par individuālo rehabilitācijas plānu personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti” reglamentē pakalpojumu veidus, saņemšanas un efektivitātes izvērtēšanas kārtību.

Skotar 2011.gada 1.janvāri b rniem, kuriem invalidit te tiek noteikta pirmreiz ji, ir ties bas sa emt psihologa konsult cijas. Pakalpojumu sa emšanas k rt bu nosaka izstr d tie MK 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1208 „Noteikumi par psihologa pakalpojuma apjomu personai l dz 18 gadiem, kurai pirmreiz ji noteikta invalidit te un kura dz vo imen , k ar t s likumiskajam p rst vim, un pakalpojuma sa emšanas k rt bu”.

No 2010.gada l dz 2012.gadam ESF projekta „Darbsp ju v rt šanas sist mas pilnveidošana” ietvaros izstr d ta rokasgr mata par darbsp ju un funkcion lo ierobežojumu izv rt šanu un rehabilit ciju person m darbsp jas vecum , kas ietver sev metodikas gan imenes rstiem un speci listiem personu nos t šanai uz invalidit tes ekspert zi, atbilstoši veicamaj m funkcij m, gan Valsts komisijas rstiem ekspertiem un amatperson m invalidit tes noteikšanai. 2012.gad stenota rokasgr matas un taj iek auto metodiku aprob šana un pilnveide saska ar aprob šanas rezult tiem, k ar rokasgr mata un metodikas nodotas personu ar invalidit ti intereses p rst vošo nevalstisko organiz ciju apspriešanai. 2013.gad pl nota rokasgr matas un metodiku papildus uzlabošana saska ar pilnveidot s invalidit tes noteikšanas sist mas izmaksu anal zes rezult tiem, k ar saska ar personu ar invalidit ti intereses p rst vošo nevalstisko organiz ciju rekomend cij m. Balstoties uz min to, MK noteikumus, kas nosaka krit rijus un termi us prognoz jamas invalidit tes, invalidit tes un darbsp ju zaud juma noteikšanai daž d m personu grup m pl nots izstr d t 2013.gad .

2.6. Sagatavot nepieciešam s dokument cijas paraugus, noteikt speci listu loku darbsp ju un funkcion lo trauc jumu izv rt šanai un vajadz bu p c pakalpojumiem noteikšanai (izpildes termi š p c pl na - 2010.gads, atbilstoši projektam - 2013.gads)

Paredz tais finans šanas avots – ESF. Pl nots finans jums 2.5.apakšpunkt min t s summas ietvaros.

Prognoz tie rezult ti – izstr d ti testi, protokoli un cita dokument cija, kas nepieciešama Valsts komisijas darb , imenes rstiem, k ar cit m iesaist t m pus m.

Iesaist t instit cija – LM, Valsts komisija.

Pas kuma izpildes gaita – uzs kts 2010.gad , proces .

Dokument cijas paraugi iek auti, un iesaist tie speci listi darbsp ju un funkcion lo trauc jumu izv rt šanai un vajadz bu p c pakalpojumiem noteikšanai noteikti ESF projekta „Darbsp ju v rt šanas sist mas pilnveidošana” ietvaros izstr d taj rokasgr mat par darbsp ju un funkcion lo ierobežojumu izv rt šanu un rehabilit ciju, kas izstr d ta no 2010. – 2012.gadam.

Rokasgr mata ietver dokument cijas paraugus, piem ram, personas iesniegums Valsts komisijai, imenes rsta vai psihiatra nos t jumu uz Valsts komisiju invalidit tes vai prognoz jam s invalidit tes ekspert zei, klienta pašnov rt juma anketu, soci l darbinieka personas nov rt juma anketu, Valsts komisijas ekspert zes akta un l muma formu u.c. un š dus iesaist tos speci listus: imenes rsti, psihiatrs, soci lais darbinieks, arodslim bu speci lists, kl niskais psihologs, fizik l s un rehabilit cijas medic nas rsti, Valsts komisijas rsti eksperts un amatpersona.

Dokument cijas paraugi un metodiskie nor d jumi speci listiem tiks pilnveidoti 2013.gad saska ar pilnveidot s invalidit tes noteikšanas sist mas izmaksu anal zes

rezult tiem, kas saskaņā ar personu ar invaliditāti intereses pārstāvšo nevalstisko organizāciju rekomendācijām.

2.8. Izstrādāt elektronisku sistēmu izvērtēšanas ieviešanai šajās institūcijās (izpildes termiņš pēc plāna - 2010.gads, atbilstoši projektam - 2013.gads)

Paredztais finansējuma avots - ERAF

Prognozētie rezultāti - Valsts komisijai iespējams dokumentāciju aizpildīt elektroniski. Vienkāršots invaliditātes noteikšanas process.

Iesaistītā institūcija – LM, Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – projekts noslēdzs 2012.gada oktobrī.

2012. gadā turpinājis 2010. un 2011.gadā uzskaites Invaliditātes informatīvās sistēmas (turpmāk - IIS) pilnveidojumi, izmantojot ERAF apakšprogrammas 62.06.00 projekta „Arhivāta datu digitalizācija un e-pakalpojumu ieviešana” finansējumu un pamatbudžeta finansējumu (apakšprogramma 05.62 „Invaliditātes ekspertizē nodrošināšana”).

1) Līdz ERAF projekta "Arhivāta datu digitalizācija un e-pakalpojumu ieviešana" (ID Nr.3DP/3.2.2.1.1./08/IPIA/IUMEPLS/008) beigām valsts portālā www.latvija.lv ieviesti visi seši Valsts komisijas e-pakalpojumi:

„Iesniegums VDE VK par invaliditātes ekspertizē veikšanu”,

„Iesniegums invaliditātes ekspertizē lūgšanai”,

„Mani dati VDE VK” (e-pakalpojums dod invalidiem iespēju aplūkot savus datus

IIS),

„Imenes rēģistra pacienta nosaukums uz VDE VK”,

„Imenes rēģistra pacientu lietas VDE VK”,

„Universālais pakalpojums personas invaliditātes statusa noteikšanai” (e-pakalpojums auglīgumu nosaugšanai organizācijās, kas ir saistītas ar IIS, par to var uzzināt par šiem datiem ar lūgumu noteiktos datus par invalidiem).

E-pakalpojumi klientiem ir pieejami pilnā apmērā no 2012.gada oktobra portālā ar visām iesaistītajām pusēm nosauktas un e-pakalpojumu iekaušanas valsts elektronisko pakalpojumu katalogā www.latvija.lv.

Projektu „Arhivāta datu digitalizācija un e-pakalpojumu ieviešana” tika plānots sākt no 10.2009. līdz 12.2011., taču sakarā ar to, ka aizkavējis starpresoru (Valsts komisijas, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk - PMLP), Valsts reģionālās attāstības aģentūras (VRAA), Nacionālā veselības dienesta (NVD)) vienošanās par diviem imenes rēģistriem paredzētajiem e-pakalpojumiem: „Imenes rēģistra pacienta nosaukums uz VDE VK” (EP Nr.65) un „Imenes rēģistra pacientu lietas VDE VK” (EP Nr.66), kas saistīta ar NVD izveidi ar 01.11.2011., apvienojot Veselības norīnu centru un Veselības ekonomikas centru, projekta stenošana aizkavējis, jo bija jāveic izmaiņas jau sagatavotajos un savstarpējai saskaņošanai nodotajos starpresoru vienošanās projektos.

Turklāt, pēc NVD pārstāvju sniegtas informācijas, NVD ar VRAA bija jāpārslēdz visas vienošanās par e-veselības platformu un e-pakalpojumu ekspluatāciju, tikai pēc tam saskaņojot un noslēdzot Valsts komisijas e-pakalpojumu vienošanās.

Emotīvā ievērojami ilgstošāku, kā tika plānots, sākotnēji, starpresoru vienošanās, tikai 11.06.2012. starp Valsts komisiju, VRAA, PMLP un NVD tika parakstītas starpresoru vienošanās.

Lai nodrošinātu šo e-pakalpojumu ieviešanu valsts portālā www.latvija.lv, projekta sadarbības iestāde - Centrālā finanšu un līgumu aģentūra - vairākos veidos iesniegti projekta grozījumi, paredzot projekta stenošanas termiņu pagarināt līdz 26.10.2012.

E-pakalpojumu ieviešana pabeigta un projekts noslēdzies 10.2012. Pēc projekta aktivitātes tika pabeigtas iepriekš plānotajā laikā līdz 01.2012.

Piezīme: Projektam paredzēt finansējuma apguvi šā aizkavēšanā neiespaidoja, jo EP Nr.65 un EP Nr.66 programmā tika izstrādāta un notestēta VRAA e-pakalpojumu izstrādes vidē.

2) Projekta ietvaros IIS ievadīti dati par 21000 personu ar invaliditāti (personām ar invaliditāti noteikta līdz 1997.gadam ieskaitot).

3) IIS izveidots jauns atzinuma veids par asistenta pakalpojumiem pašvaldībās, atbilstoši Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumu Nr.942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībās” prasībām.

4) Lai nodrošinātu visaptverošus statistikas datus par personām ar invaliditāti valstī, izveidota un ieviesta IIS iekārtot invaliditātes datu apstrādes un analīzes sistēma, kas izmanto Datubāzu vadības sistēmas Oracle Biznesa inteliģences rīkus. Šādi rīki ļauj lietotājam draudzīgā veidā iegūt un vizualizēt dažādu diagrammu veidā sarežģītus kopsavilkumus par invaliditāti Latvijā.

2.9. Nodrošināt iesaistīto speciālistu apmācību (izpildes termiņš pēc plāna - 2011.gads, atbilstoši projektam - 2013.gads)

Paredztais finansējums avots – ESF. Plānots finansējums ir 20402,25 latiem.

Prognozētie rezultāti - nodrošināt kvalitātes invaliditātes ekspertu procesu. Apmācīti medicīniskie personāls jaunas sistēmas pielietošanai - 300 rīsti eksperti, 1000 imenes rīsti, 120 sociālie darbinieki.

Iesaistītā institūcija – LM, Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – darbs nav uzsākts.

Kvalitātes invaliditātes ekspertu procesa nodrošināšanai, invaliditātes noteikšanu iesaistīto 1500 speciālistu, no tiem, 100 rīstu ekspertu un 1400 invaliditātes noteikšanu iesaistīto speciālistu (imenes rīstu, psihiatru, sociālo darbinieku, fizikālu un rehabilitācijas un medicīniskā rīstu u.c.) apmācības paredzētas 2013.gada 4.ceturksnī, saskaņā ar ES fonda projektu „Darbspasākumu veicināšanas sistēmas pilnveidošana” plānoto.

3. Invalīdu nodarbinātības veicināšana

3.2. Turpināt attīstīt subsīdētās nodarbinātības pasākumus invalīdiem, kuriem nepieciešams sākotnējais atbalsts viņu atgriešanai darba tirgū (izpildes termiņš – 2006. – 2015.gads)

Paredztais finansējums avots – valsts pamatbudžets un ESF

Prognozētais rezultāts – nodrošināt sākotnējā atbalsta invalīdu atgriešanai darba tirgū.

Iesaistītās institūcijas – LM, Nodarbinātības valsts aģentūra (turpmāk – NVA) un darba devji.

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Lai nodrošinātu atbalstu personu ar invaliditāti atgriešanai darba tirgū, NVA 2008.gada maijā uzsāka aktīvu nodarbinātības pasākuma „Pasākums noteiktām personām LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rīcības plānu invaliditātes un tās izraisīto sekām mazināšanas politikas pamatnodrošināšanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībām stenošanas plāna 2010.-2012.gadam” izpildi

grup m” (turpm k – PNPG) stenošanu (ESF projekta un valsts pieš irt finans juma ietvaros).

2012.gad PNPG ietvaros izveidotas **390** (2011.gad – 603) valsts l dzfinans t s darba vietas. Kopum 2012.gad PNPG tika iesaist ti **492** (2011.gad – 715) bezdarbnieki ar invalidit ti (kas veido 62% no visiem š pas kuma dal bniekiem un 4% no visiem nodarbin t bas pas kumus uzs kušajiem bezdarbniekiem ar invalidit ti, t.sk. Konkur tsp jas paaugstin šanas pas kumu (turpm k – KPP) informat v s dienas¹).

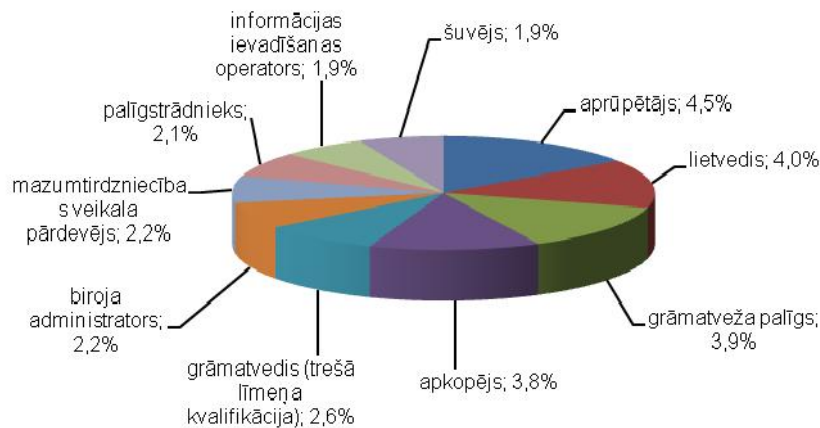
Akt vie nodarbin t bas pas kumi	2012.g. Izlietotais finans jums kop , Ls	2011.g. izlietotais finans jums kop , Ls
Pas kums noteikt m personu grup m	2378558	2398471
Projekts "Pas kumi noteikt m personu grup m" (bez admin.izd.)	2043343	2894098

2012.gad vid j s izmaksas uz vienu iesaist to bezdarbnieku ar invalidit ti veidoja 2 829 Ls.

2012.gad , atbilstoši katra pas kum iesaist m bezdarbnieka ar invalidit ti vesel bas st vok a nov rt jumam, tika piel gotas **308** (2011.gad – 510) darba vietas. Darba vietu piel gošanas izmaksas sedz NVA, bet nepieciešamo darbu veikšanu nodrošina darba dev js.

2012.gad 15 bezdarbniekiem ar invalidit ti (2011.gad – 9) tika sniegti asistentu pakalpojumi un 9 bezdarbniekiem (2011.gad – 14) surdotulku pakalpojumi.

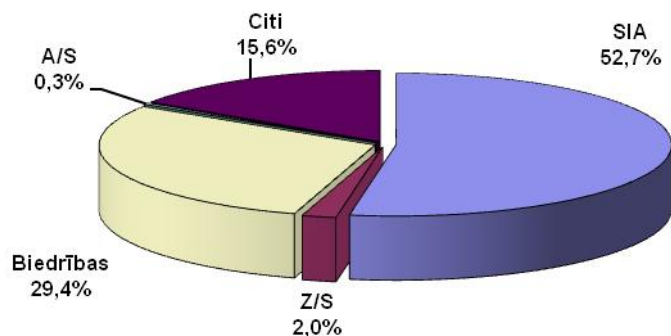
PNPG ietvaros bezdarbnieki ar invalidit ti 2012.gad tiek nodarbin ti š d s profesij s (NVA dati):

Dalījums pa profesijām bezdarbniekiem ar invaliditāti

PNPG ietvaros, bezdarbnieki ar invalidit ti tiek nodarbin ti š dos uz mumu veidos (NVA dati):

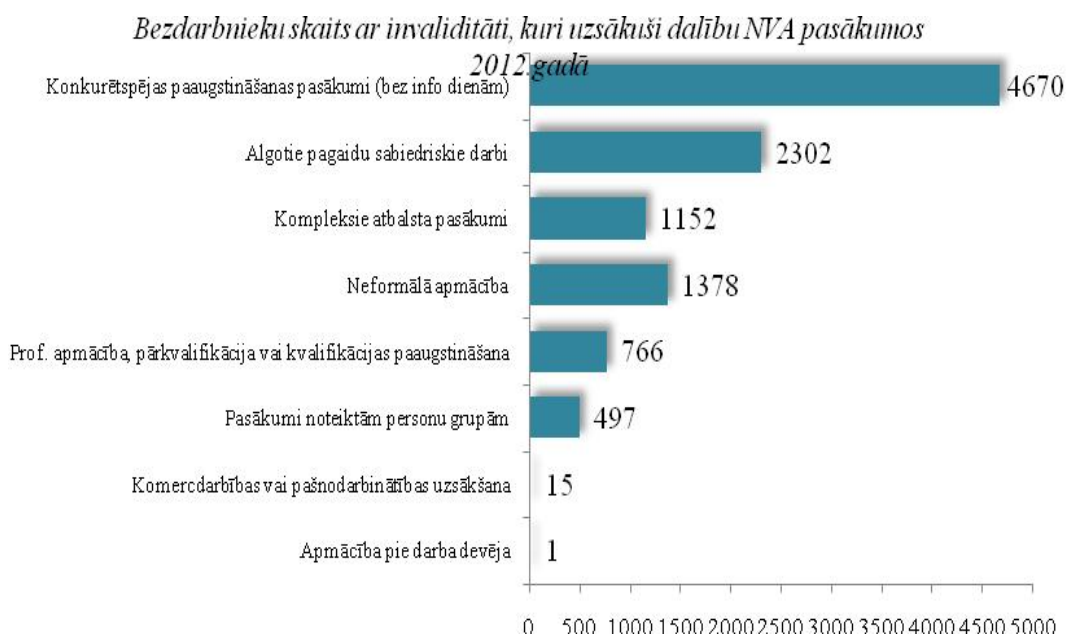
¹ viena persona var iesaist ties vair kos pas kumos.

Uzņēmumu sadalījums pēc komercdarbības veida, kuros 2012.gadā tika izveidotas subsidētās darba vietas

2012. gadā dalību NVA organizātajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos (t.sk. KPP informatīvās dienas) uzsāka **13 810** (vienai personai var būt sniegti vairāki pakalpojumi) bezdarbniekiem ar invaliditāti (2011.gadā – 13 051). Šajos pasākumos viņiem papildus tika nodrošināti tieši pakalpojumi kā darba vietas pielāgošana, surdotulku un ergoterapeitu pakalpojumi. Karjeras konsultācijas 2012.gadā saņēmušas 2 892 personas ar invaliditāti, no tiem bezdarbnieki (darba meklētāji) – 2 812.

Bezdarbnieku ar invaliditāti sadalījums pa pasākumu veidiem redzams diagrammā (NVA dati):

Informācija par bezdarbniekiem ar invaliditāti, kuri iekārtojušies darbā pēc dalības pasākumos laika periodā no 2010.-2012.gadam:

Pasākums	1.grupas invaliditāte	2.grupas invaliditāte	3.grupas invaliditāte	Bezdarbnieku ar invaliditāti skaits kopā
Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi (bez informatīvām dienām)	10	396	610	1016

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rīcības plāna invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesību īstenošanas plāna 2010.-2012.gadam” izpildi

Algoti pagaidu sabiedriskie darbi	0	30	48	78
Kompleksi atbalsta pasākumi	7	82	145	234
Neformālā apmācībā	5	206	361	572
Profesionālā apmācībā, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana	6	83	152	241
Pasākums noteiktām personu grupām	39	235	345	619
Komerccarbības vai pašnodarbinātības uzsākšana	0	1	2	3
Apmācībā pie darba devēja	0	6	3	9

Papildus informācija par aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem, kuros tiek sniegts atbalsts personām ar invaliditāti:

1. Kompleksajās atbalsta pasākumos, kurām ir raksturīga kompleksu (vairāku mācību grupu aptverošu un individuālu personu vajadzību paredzētu) nodarbinātības atbalsta pasākumu kopumu veicināt mācību grupu bezdarbnieku iekārtošanas sabiedrībā un darba tirgū, mazinot sociālās atstumtības riskus un atbalstot mācību grupu bezdarbnieku motivāciju un konkurētspējības paaugstināšanu darba tirgū, 2012.gadā tika iesaistītas **1 152** (2011.gadā – 686) personas ar invaliditāti (8% no visām nodarbinātības pasākumu uzsākšām personām ar invaliditāti).

<i>Komplekso atbalsta pasākuma ietvaros personām ar invaliditāti sniegtas:</i>					
	Psihologa individuālas un grupu konsultācijas	Psihoterapeitiska individuāla konsultācija un sesijas	Karjeras plānošanas individuāla un grupu konsultācija	Ergoterapeitiska pakalpojums	I grupas režimā invalīdiem pabalsts par asistenta izmantošanu
2011.	139	103	339	22	1417
2012.	288	227	625	14	373

Pasākuma „Darba vieta jaunietim” (ilgst deviņus mēnešus) mērķis ir integrēt jaunietbezdarbnieku (vecum no 18 līdz 24 gadiem) darba tirgū, vienlaikus veicinot pastāvīgā darba vietas izveidi un jauniešu pastāvīgu nodarbinātību. Bezdarbnieks ar invaliditāti, strādājot pie darba devēja un atrodoties viņa uzraudzībā, attīsta darba iemašas un prasmes, iegūst darba pieredzi. Katram nesim bezdarbniekam ar invaliditāti tiek maksāta darba alga, kas nevar būt mazāka par valstī noteikto minimālo algu – 200 latiem mēnesī, par kuru darba devējs veic visas valstī noteiktās nodokļu iemaksas. Darba vieta jaunietim netiek organizēta nekvalificētos un mazkvalificētos darbos. 2012.gadā 10 personām ar invaliditāti (2011.gadā – 22 personām), pamatojoties uz ergoterapeitiska atzinumu, pieliktas darba vietas pasākuma „Darba vieta jaunietim” ietvaros. Pasākuma „Darba vieta jaunietim” finanšu līdzekļu izmanto: darba devēja dotācijai par bezdarbnieka ar invaliditāti algai (150 latiem -pirmo sešu mēnešu laikā un 100 latiem mēnesī – pārējotrušmēnešu laikā proporcionāli nostrādātajam laikam), kur darba devējam bezdarbnieka ar invaliditāti algai ir jānodrošina papildu finansējums, jo darba samaksa nedrīkst būt zemāka par valstī noteiktās minimālās algas apmēru; darba devēja

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rēķinājamā invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesību stenošanas plānu 2010.-2012.gadam” izpildi

sa em dot ciju 50% apm r no valst noteikt s minim l s m neša darba algas darba vad t ja atalgojumam, ja pie darba dev ja nodarbin ti pieci jaunieši-bezdarbnieki, dot cija darba vad t ja atalgojumam par vienu nodarbin to jaunieti ir viena piekt da a no valst noteikt s minim l s darba algas apm ra; finanšu l dzek i darba dev jam par izdevumiem par vesel bas p rbaužu veikšanu, kas paredz tas normat vajos aktos par oblig taj m vesel bas p rbaud m; finanšu l dzek i (l dz 500latiem) darba dev jiem par darba vietas piel gojumu veikšanu bezdarbniekiem ar invalidit ti, kur šo piel gojumu nepieciešam bu apstiprin jis ergoterapeits.

Pas kuma „Atbalsts jauniešu br vpr t gajam darbam” (ilgst no viena l dz sešiem m nešiem) m r is ir veicin t jauniešu – bezdarbnieku (vecum no 18 l dz 24 gadiem) aktivit ti sabiedr bas lab , sniedzot atbalstu biedr b m un nodibin jumiem, lai tie var tu organiz t jauniešu- bezdarbnieku iesaisti br vpr t g darb biedr bas vai nodibin juma stat tos noteikto funkciju nodrošin šanai. Br vpr t go darbu organiz un steno NVA sadarb b ar biedr b m un nodibin jumiem. Pas kumu „Atbalsts jauniešu br vpr t gajam darbam” 2012.gad uzs kuši 45 bezdarbnieki ar invalidit ti (2011.gad – 65). Pas kuma „Atbalsts jauniešu br vpr t gajam darbam” finanšu l dzek us izmanto: bezdarbnieka ar invalidit ti ikm neša stipendijai (60 latu apm r , ko izmaks proporcion li m nes nostr d taj m dien m); ar iesp jamo nelaimes gad jumu (kas var notikt pas kuma laik ar iesaist tajiem bezdarbniekiem) apdrošin šanu saist to izdevumu segšanai.

2. Profesion l apm c ba, p rkvalifik cija, kvalifik cijas paaugstin šana, neform l s izgl t bas ieguve un apm c ba pie darba dev ja tam vajadz g speci lista sagatavošanai - 2012.gad **2 145 personas** (2011.gad – 2 568 personas) ar invalidit ti tika iesaist tas pas kum , kas veido 16% no vis m nodarbin t bas pas kumus uzs kuš m person m ar invalidit ti, t.sk. KPP informat v s dienas.

Vid j s pas kuma izmaksas uz vienu iesaist mo personu 2012.gad :

- Profesion l apm c ba, p rkvalifik cija un kvalifik cijas paaugstin šana - 841,29 Ls;
- Neform l s izgl t bas transportl dzek u/traktortehnikas vad t ju programm s – 461,91 Ls;
- P r j s neform l s izgl t bas programmas – 326,92 Ls;
- Neform l s izgl t bas programma "Valsts valodas apguve" - 338,33 Ls
- Apm c ba pie darba dev ja tam vajadz g speci lista sagatavošanai - 1204,09 Ls.

Akt vie nodarbin t bas pas kumi	2012.g. Izlietotais finans jums kop , Ls	2011.g. Izlietotais finans jums kop , Ls
Profesion l apm c ba, p rkvalifik cija un kvalifik cijas paaugstin šana	360862	52148
Neform l s izgl t bas programma "Valsts valodas apguve"	1703595	1359082
Neform l s izgl t bas ieguve (bez programmas „Valsts valodas apguve)	200389	1188659
Apm c ba pie darba dev ja	234611	562289
Projekts "Bezdarbnieku un darba mekl t ju apm c ba Latvij " 2.k rta, tai skait (bez.adm.izd.):	8500075	13702036

Profesionālā apmācība, pirkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana	5044702	6749260
Neformālās izglītības ieguve	3323039	5811934
Apmācības pie darba devēja	8571	676450
Pirmo un otro lmeņa profesionālās augstskolas izglītības programmu apguve	123763	459552

Neformālā apmācība uzskaitē bezdarbnieku ar invaliditāti skaits sadalījuma izglītības programmām 2012.gadā (lielākais skaits)				
Izglītības programmas	2012.gads			Kop
	1.grupas invaliditāte	2.grupas invaliditāte	3.grupas invaliditāte	
Datorzināšanas (bez priekšzināšanām)	8	116	120	244
Valsts valodas apguve vidējā līmenī	1	100	138	239
Valsts valodas apguve zemākā līmenī	3	104	104	211
Angļu valoda (bez priekšzināšanām)	1	67	66	134
Datorzināšanas (ar priekšzināšanām)	0	56	51	107
Valsts valodas apguve augstākā līmenī	1	25	54	80
Vācu valoda (bez priekšzināšanām)	0	25	40	65
Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Elementary)	1	28	22	51
"C" kategorijas (ar 1.pal.) autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju	0	13	20	33
"C" kategorijas (ar 1.pal.) traktortehnikas "Ekskavatori un pašg. iekrāvēji" vadītājs (ar priekšzin.)	0	8	15	23

Neformālā apmācība uzskaitē bezdarbnieku ar invaliditāti skaits sadalījuma izglītības programmām 2011.gadā (lielākais skaits)				
Izglītības programmas	2011.gads			Kop
	1.grupas invaliditāte	2.grupas invaliditāte	3.grupas invaliditāte	
Datorzināšanas (bez priekšzināšanām)	8	218	217	443
Angļu valoda (bez priekšzināšanām)	3	106	108	217
Datorzināšanas (bez priekšzināšanām)	4	92	106	202
Angļu valoda (bez priekšzināšanām)	0	67	63	130
Datorzināšanas (ar priekšzināšanām)	1	66	43	110
Valsts valodas apguve vidējā līmenī	1	42	44	87
Valsts valodas apguve zemākā līmenī	2	25	46	73
Vācu valoda (bez priekšzināšanām)	1	29	36	66
Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Elementary)	1	34	29	64
Valsts valodas sagatavošana zemākā līmenī	0	27	30	57

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rīcības plāna invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībmu stenošanas plāna 2010.-2012.gadam” izpildi

Profesion lo apm c bu uzs kušo bezdarbnieku ar invalidit ti skaits sadal jum pa izgl t bas programm m 2012.gad (liel kais skaits)				
Izgl t bas programmas	2012.gads			
	1.grupas invalidit te	2.grupas invalidit te	3.grupas invalidit te	Kop
Konditora pal gs	0	35	48	83
Klientu apkalpošanas operators	0	25	30	55
Apdares darbu str dneiks	0	20	25	45
Lietvedis	2	18	18	38
T risma inform cijas konsultants	1	19	18	38
Noliktavas p rzinis	2	11	24	37
Šuv js	0	17	19	36
Pav ra pal gs	0	15	20	35
Mazumtirdzniec bas komercdarbinieks	0	8	26	34
Elektri is	0	11	17	28

Profesion lo apm c bu uzs kušo bezdarbnieku ar invalidit ti skaits sadal jum pa izgl t bas programm m 2011.gad (liel kais skaits)				
	2011.gads			
	1.grupas invalidit te	2.grupas invalidit te	3.grupas invalidit te	Kop
Konditors	2	45	50	97
Apr p t js	2	40	43	85
Inform cijas ievad šanas operators	3	33	30	66
Gr matvedis	0	29	31	60
Auklis	0	15	18	33
Apdares darbu str dneiks	0	12	16	28
Klientu apkalpošanas operators	0	8	13	21
Elektri is	0	7	14	21
Lokmetin t js metin š. ar mehan.iek.akt. g zes vid (MAG)	0	2	18	20
Noliktavas p rzinis	0	11	9	20

Pamatojoties uz NVA datiem, 2012.gad apm c bas pie darba dev ja tam vajadz g speci lista sagatavošanai uzs ka 1 bezdarbnieks ar invalidit ti (sal dzin jumam 2011.gad t s bija 28personas ar invalidit ti).

3.4. Regulāri p rskat t iedz vot ju ien kuma nodok a papildu atvieglājumu inval diem (izpildes termi š - 2006. - 2015.gads)

Prognoz tie rezult ti – nodarbin to inval du skaita pieaugums; inval du ties bu nodrošin šana; papildus nodok a atvieglājuma apm ra palielin šana samazin s nodok u slogu inval diem un nov rs s šo personu re lo ien kumu samazin šanos infl cijas ietekm .

Iesaist t s instit cijas – LM, Nodarbin t bas valsts a ent ra (turpm k – NVA)

Pas kuma izpildes gaita – proces .

2012.gad iedz vot ju ien kuma nodok u papildu atvieglājums inval diem netika p rskat ts un saglab ts 2011.gada l men .

T d j di saska ar MK 1997.gada 8.apr a noteikumu Nr.138 „Noteikumi par iedz vot ju ien kuma nodok a papildu atvieglājumiem inval diem, politiski repres taj m person m un nacion l s pretošan s kust bas dal bniekiem” 2.punktu personai, kurai noteikta invalidit te, ir ties bas uz nodok a papildu atvieglājumu š d apm r :

- 1296 lati gad – personai, kurai noteikta I vai II invalidit tes grupa;
- 1008 lati gad – personai, kurai noteikta III invalidit tes grupa.

Iesp ja nodok u papildu atvieglājumu p rskat t paaugstin šanas virzien var rasties tikai tad, kad nostabiliz sies ekonomisk situ cija un visp r jais neapliekamais minimums tuvin sies l menim, atbilstoši kuram 2009.gad tika noteikts esošais iedz vot ju ien kuma nodok a papildu atvieglājums inval diem, politiski repres taj m person m un nacion l s pretošan s kust bas dal bniekiem).

P c VSAA datiem, 2012.gada decembr valst str d ja 33920 personas ar invalidit ti. (sal dzin jumam 2011.gada decembr str d ja 29792 personas ar invalidit ti).

3.5. Turpin t atbalsta pas kumus person m ar smagiem gar ga rakstura trauc jumiem (tai skait ar psihisk m saslimšan m), kuras atrodas rstniec bas vai ilgstošas soci l s apr pes un rehabilit cijas iest d s (izpildes termi š - 2010.gads)

Paredz tais finans šanas avots – valsts pamatbudžets.

Prognoz tais rezult ts - Veicin ta aktiviz šanas pas kumu veikšana atbilstoši personu vajadz b m un funkcion lo trauc jumu smagumam. Nodarbin to inval du ar smagiem funkcion lajiem trauc jumiem (tai skait ar psihisk m saslimšan m) skaita pieaugums. Nodarbin t bas terapijas pas kumus iesaist to personu ar psihisk m saslimšan m skaita pieaugums.

Iesaist t instit cija – LM.

Pas kuma izpildes gaita – proces .

2012.gad tika turpin ti pas kumi alternat vo soci l s apr pes pakalpojumu att st bai, atbilstoši valsts budžeta programm s un 2009.gada 3.mart Ministru kabinet apstiprin taj „Programma soci l s apr pes un soci l s rehabilit cijas pakalpojumu att st bai 2009.-2013.gadam person m ar gar ga rakstura trauc jumiem” paredz tajiem pas kumiem. J min, ka papildus l dzek i jebk du pas kumu att st bai min tajai klientu grupai 2012. gad netika pieš irti.

2012.gad turpin ts uztur t ERAF projekta ietvaros izveidot s 6 pusce a m jas un 5 grupu m jas (katr pl nošanas re ion pa vienai) R g , Liep j , Jelgav , Daugavpil un LMzino_230413; Informat vais zi ojums „Par r c bas pl na invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto N ciju Organiz cijas Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl na 2010.-2012.gadam”” izpildi

Rīgas pilsētas novads, kur pašvaldību veidotās grupām jā. Tādā veidā 2012.gadā tpat kā 2011.gadā kopumā Latvijā darbojas 11 grupām jā (dzīvokļi), saņemot valsts budžeta finansējumu 145 523 latu apmērā. 2011.gadā valsts budžeta finansējums bija 90 629,75 latu.

Vienlaikus 2012.gadā no valsts budžeta tika līdzfinansēti 2 dienas aprūpes centri personām ar garā rakstura traucējumiem ar kopējo gada budžeta summu 6288 latu (pavisam Latvijā darbojas 28 dienas aprūpes centri personām ar garā rakstura traucējumiem), bet 2011.gadā no valsts budžeta tika līdzfinansēti 7 dienas aprūpes centri personām ar garā rakstura traucējumiem ar kopējo gada budžeta summu 21,1 tūkstoši latu. Latvijā turpina darboties 3 darbnīcas personām ar garā rakstura traucējumiem (Daugavpils, Rīga un Strenči), kurās attīsta darba iemašas, lai pēc tam tās pielietotu speciāli veidotajās subsīdētās darbnīcās, vai brīvā darba tirgū.

3.10. Attīstīt jaunas profesionālās rehabilitācijas programmas invalīdiem, jaunu, darba tirgū pieprasītu profesiju apguvei, ieviest invalīdu vajadzībām atbilstošas apmācību metodes (izpildes termiņš - 2006.-2011.gads)

Paredztais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets.

Prognoztais rezultāts – ieviestas jaunas profesionālās izglītības programmas, kas veicinās invalīdu nodarbinātību.

Iesaistītās institūcijas – LM, SIVA

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Pēc VSAA datiem, 2012.gada decembrī valstī strādāja 33 920 personas ar invaliditāti jeb 22,5% no personu ar invaliditāti kopējā skaita, (2011.gada decembrī valstī strādāja 29792 personas ar invaliditāti jeb 21,1% no to kopējā skaita). Personu ar invaliditāti nodarbinātības līmenis ir ievērojami zemāks nekā valstī vidēji, tpat ievērojamas atšķirības sastopamas arī starp invalīdniešu grupām – nodarbināti 1256 jeb 3,7% I grupas invalīdi, 12794 jeb 37,7% II grupas invalīdi un 19870 jeb 58,6% III grupas invalīdi.

Lai veicinātu personu ar invaliditāti nodarbinātību, tiek veicināta profesionālā izglītība. IZM padotības profesionālās izglītības iestādes 2013.gada 1.janvārī mērcis 284 izglītojamais ar speciāli m vajadzībām, no tiem 60 ar redzes traucējumiem, 73 ar dzirdes traucējumiem, 41 ar kustību traucējumiem un 110 ar citām speciāli m vajadzībām.

Atsviņu Profesionālās skolas izglītojamo lielākā daļa ir ar speciāli m vajadzībām, jo šīs skolas galvenais uzdevums ir sniegt personām ar invaliditāti profesionālās izglītības un rehabilitācijas pakalpojumus. Tomēr arī citās profesionālās izglītības iestādēs (piemēram, Cīravas Profesionālajā vidusskolā, Barkavas profesionālajā skolā u.c.) tiek uzņemti izglītojamie ar speciāli m vajadzībām, komplektējot profesionālās izglītības programmas atsevišķās grupās tieši izglītojamiem ar speciāli m vajadzībām, kā arī integrējot izglītojamos ar speciāli m vajadzībām pārjauktās izglītības iestādēs realizējot profesionālās izglītības programmas.

Skotār 2011.gada 1.septembrī personai, kura apguvusi izglītības programmu profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības vai augstākās izglītības iestādē, kurai dzirdes traucējums nevar kompensēties ar tehniskajiem palīgdzekiem un kurai, pamatojoties uz rīstītajiem rīstītajiem, pakalpojuma sniedzējs ir noteicis surdotulka pakalpojuma nepieciešamību, ir tiesības saņemt surdotulka pakalpojumu izglītības programmu apguvei.

Saskaņā ar LNS iesniegtajām atskaitēm surdotulka pakalpojums tiek sniegts:

1. Profesionālās pamatizglītības apguvē - Atsviņu Profesionālās skolās;
2. Profesionālās vidējās izglītības apguvē:

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Pārskats par invalīdniešu un to s izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanu 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesību īstenošanu 2010.-2012.gadam” izpildi

- R gas Amatniec bas vidusskol ;
- Barkavas profesion l skola;
- R gas Dizaina un m kslas vidusskol ;
- C ravas Profesion l vidusskola;
- R gas Valsts tehnikums;
- Malnavas koledža;
- SIVA J rmalas profesion l vidusskola;
- R gas P rdaugavas profesion l vidusskola

3. Augst k s izgl t bas programmas apguv :

- VSDA "Att st ba" R g ;
- VSDA "Att st ba" R zekn ;
- VSDA "Att st ba" Smilten ;
- VSDA "Att st ba" Daugavpil ;
- R gas Stradi u universit t ;
- Latvijas Universit t ;
- Liep jas Universit t .

Surdotulka pakalpojuma (izgl t bas programmas apg šanai) ieviešanai budžeta apropri cija valsts budžet 2012.gadam nebija paredz ta. 2012.gad Labkl j bas ministrija surdotulka pakalpojuma nodrošin šanai pieš ra finans jumu 38080,80 latu apm r .

2012.gad surdotulka pakalpojumu nodrošin ja 19 surdotulki t.sk.izgl t bas iest d s-14. Surdotulka pakalpojums izgl t bas iest d s pieš irts 2012.gad 45 klientiem, nodrošinot 7184,75 akad misk s stundas.

SIVA J rmalas profesion laj vidusskol tiek pied v tas izgl t bas programmas din šanas pakalpojumu, elektrotehnikas un elektronikas, gr matved bas, komerczin bu, datorsist mu un datoru lietošanas jom s un sagatavošanas kursi pamatizgl t bas, arodizgl t bas un profesion l s vid j s izgl t bas t l kizgl t bas programm s un profesion l s pilnveides programm s.

2012.gad SIVA J rmalas profesion l vidusskol un SIVA Koledž tika pied v tas 44 izgl t bas programmas.

SIVA J rmalas profesion l vidusskola 2012.gad pied v ja 2 jaunas izgl t bas programmas - ve as mazg t js un gludin t js un tirdzniec bas z les darbinieks (2011.gad 6 jaunas programmas - programm jam s autom tikas meh ni is, mazumtirdzniec bas komercdarbinieks, datorsist mu tehni is, sekretari ta un biroja darbinieks, din šanas uz mumu darbinieks).

SIVA koledž tiek pied v tas studiju programmas - Cilv ku resursu vad ba, M rketings un tirdzniec ba, Gr matved ba un nodok i, Surdotulks, Inform cijas tehnolo ijas, Lietiš o sist mu programmat ra, Viesn cu servisa vad ba.

2012.gada r d t ji	Personas ar invalidit ti
Profesion l piem rot ba:	260
J rmalas profesion laj vidusskol (JPV), t.sk.:	194
• 2012.g.septembr m c bas uzs kuši	51
• 2., 3. kurs m c s	85
• JPV 2012.gad absolv jušas	58
JPV kursos 2011/2012.m.g. m c juš s	124
Koledž , t.sk.	224
• 2012.g.septembr m c bas uzs kuši	87
• 2., 3. kurs m c s	109
• Koledžu 2012.gad absolv jušas	28
Kop :	802

Lai pilnveidotu profesionālo rehabilitācijas pakalpojumu un dotu iespēju personām ar invaliditāti to saņemt pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai, SIVA EQUAL projekta „Invalidu nodarbinātības veicināšana” ietvaros, sadarbībā ar IZM izveidoja atbalsta punktus profesionālo izglītības iestāžu telpās. Atbalsta punktos izveidotas mēcību telpas, tās aprīkotas ar nepieciešamo inventāru, tai skaitā ar datortehniku. Katrs atbalsta punkts ir viens aģentūras darbinieks, kura pienākums ir piesaistīt invalīdus darbaspējas vecumā, sniegt konsultācijas par sociālo rehabilitācijas pakalpojumiem, organizēt profesionālo piemērotības noteikšanu, iesaistīt invalīdus profesionālo rehabilitācijas atbalsta punktos utt.

SIVA atbalsta punktos no Valsts komisijas saņemtajiem datiem 2008.-2012. gados vidējā gadā tiek apzinātas 1200 personas ar invaliditāti, profesionālo piemērotības noteikšana vidējā gadā tiek veikta 142 personai. Katru gadu vidējā 40 personas ar invaliditāti - SIVA Koledžas studenti vai Jūrmalas profesionālo vidusskolas audzēkņi tiek iekārtoti prakses vietās.

4. Invalidu sociālo nodrošināšanas sistēmas pilnveide

4.1. Sociālo apdrošināšanu un sociālo pakalpojumu sistēmas reglamentā jānosakā tiesību aktu harmonizācija, ņemot vērā pamatnostādņu noteikto pasākumu stenošanu (izpildes termiņš - 2006. - 2015. gads)

Prognozētais rezultāts - harmonizēti tiesību akti, lai nodrošinātu Pamatnostādņu noteikto pasākumu stenošanu.

Iesaistītā institūcija – LM.

Pasākuma izpildes gaita – procesi.

2012. gadā, tāpat kā 2011. gadā pasākumi attiecībā uz Valsts sociālo pabalstu likuma noteikto pabalstu invalīdiem apmēru paaugstināšanu vai jauno pabalstu invalīdiem ieviešanu netika veikti. Esošajās ekonomiskajās situācijās Valsts sociālo pabalstu likuma noteikto pabalstu invalīdiem apmēru pārskatīšana nav tikusi ierosināta.

Saskaņā ar VSAA datiem 2012. gadā vidējais pabalsta saņēmēju skaits bija šāds:

- valsts sociālo nodrošinājuma pabalstu – 16 688 personas (2011. gadā – 16 238 personas). Pabalsta izmaksas tika izlietoti 13 347,7 t. kst. lati, kas par 4,7% jeb 603,9 t. kst. latiem ir vairāki nekā 2011. gadā;
- pabalstu invalīdiem, kurām nepieciešama kopšana – 11 004 personas (2011. gadā – 10 089 personas). Pabalsta izmaksas tika izlietoti 13 528,5 t. kst. lati, kas par 10,8% jeb 1 321,4 t. kst. latiem ir vairāki nekā 2011. gadā;
- bērnu invalīdu kopšanas pabalstu – 1 727 personas (2011. gadā – 1 685 personas). Pabalsta izmaksas tika izlietoti 3 157,3 t. kst. lati, kas par 2,4% jeb 72,6 t. kst. latiem ir vairāki nekā 2011. gadā;
- piemaksu pieņemenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu – 6 977 personas (2011. gadā – 7 020 personas). Piemaksas izmaksas tika izlietoti 6 567,3 t. kst. lati, kas ir par 0,1% jeb 4,3 t. kst. latiem mazāki nekā 2011. gadā;
- pabalstu transporta izdevumu kompensāšanai invalīdiem, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās – 16 049 (2011. gadā – 15 491 personas). Pabalstam tika izlietoti 1 875,2 t. kst. lati, kas par 7,4% jeb 128,4 t. kst. latiem ir vairāki nekā 2011. gadā.

4.2. Diferencēt valsts sociāl nodrošinājuma pabalsta apmēru invalīdiem kopš bērnības, emotīvā invaliditātes smaguma pakāpi (izpildes termiņš - 2011. - 2015.gads)

Paredztais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets. Plānotais nepieciešamais papildus finansējums – 3 757,1 tūkst. latu 2011.gadā, 29 846,7 tūkst. latu kopā.

Prognoztais rezultāts – uzlabota invalīdiem kopš bērnības sociālā situācija.

veicināt invalīdu integrācija sabiedrībā, nosakot un īstenojot valsts atbalsta programmu invalīdiem ar īpašiem smagiem funkcionālām traucējumiem.

Iesaistītā institūcija – LM, VK

Izpildes stadija – nav uzskaites.

Līdzekļu tērķuma dēļ MK 2011.gada 28.martā saskaņotā noteica, ka pasākumu, kuru stenošana ir saistīta ar papildu valsts budžeta līdzekļu nepieciešamību, stenošana tiek uzskatīta ar 2015.gada 1.janvāri (protokols Nr.19, 2.§, 17.punkts). Tāpat grozījumi MK 2009.gada 22.decembra noteikumos Nr.1605 „Noteikumi par valsts sociāl nodrošinājuma pabalsta un apbedīšanas pabalsta apmēru, tērķa izpildes kārtību un pabalstu piešķiršanas un izmaksas kārtību” netika ierosināti. Pasākumi saistībā ar valsts sociāl nodrošinājuma pabalsta paaugstināšanu 2012.gadā netika veikti, un papildus finansējums nebija nepieciešams.

4.3. Noteikt atbalsta pasākumus invalīdiem ar īpašiem funkcionālām traucējumiem asistenta pakalpojumu nodrošināšanai (izpildes termiņš - 2008. - 2015.gads)

Paredztais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets. Plānotais nepieciešamais papildus finansējums – Ls 2 561,3 tūkst. vidējā gadā.

Prognoztais rezultāts - veicināt invalīdu integrācija sabiedrībā, nosakot un īstenojot valsts atbalsta programmu invalīdiem ar īpašiem funkcionālām traucējumiem.

Iesaistītā institūcija – LM.

Izpildes stadija – procesā.

Asistenta pakalpojuma ieviešana paredzta 2010.gada 20.maijā pieņemtajā Invaliditātes likumā. Saskaņā ar Invaliditātes likuma noteikto personām ar invaliditāti, kurām ir smagi funkcionālām traucējumi ir pieejami šādi asistenta pakalpojumi invaliditātes seku mazināšanai:

- personām ar I grupas redzes invaliditāti, kuras nesaņem valsts pabalstu invalīdiem, kurām nepieciešama kopšana, — līdz 2014.gada 31.decembrim ir tiesības saņemt pabalstu par asistenta izmantošanu 10 stundas nedēļā, pašmērķi izvēloties konkrēto asistentu. Šo pabalstu nav tiesības saņemt personām, kuras atrodas ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā, stacionārārstniecības iestādē vai ieslodzījuma vietā – no 2011.gada 1.janvāra (ar 2013.gada 1.janvāri šīs personas var saņemt pašvaldības lēmuma deklarācija par veselības no valsts budžeta apmaksātu asistenta pakalpojumu līdz 30 stundām nedēļā);
- personām ar I vai II invaliditātes grupu un personām no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, pamatojoties uz Valsts komisijas atzinumu par pašas kopšanas nepieciešamību, pirmsskolas izglītības, vispārējās pamatizglītības, profesionālās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās vidējās izglītības

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rēķinājamā invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personām ar invaliditāti tiesību mērogošanu 2010.-2012.gadam” izpildi

iest d s ir ties bas sa emt no valsts budžeta apmaks tu asistenta pakalpojumu p rvietošan s atbalstam un pašapr pes veikšanai - no 2012.gada 1.septembra;

- person m ar I vai II invalidit tes grupu un personai no 5 l dz 18 gadu vecumam ar invalidit ti, iz emot personas, kuras atrodas ilgstošas soci l s apr pes instit cij , stacion r rstniec bas iest d vai ieslodz juma viet , pamatojoties uz Valsts komisijas atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešam bu, ir ties bas pašvald b p c to deklar t s dz vesvietas sa emt no valsts budžeta apmaks tu asistenta pakalpojumu l dz 40 stund m ned – no 2013.gada 1.janv ra.

Asistenta pakalpojuma nodrošin šanai 2013.gad ir paredz ts pieš irt 1 866 454 lati, bet 2014.gad un turpm k ikgad ji - 1 903 783 lati.

4.4. Noteikt atbalsta pas kumu finans šanu no valsts soci l s apdrošin šanas budžeta person m ar draudošu (prognoz jamu) invalidit ti rstniec bas un rehabilit cijas pakalpojumu nodrošin šanai (izpildes termi š - 2011. - 2015.gads)

Paredz tais finans šanas avots – valsts soci l s apdrošin šan s budžets.

Prognoz tais rezult ts - nodrošin ta savlaic ga un kvalitat va medic nisk rehabilit cija person m ar draudošu (prognoz jamu) invalidit ti.

Iesaist t s instit cijas – LM, VM.

Pas kuma izpildes gaita – proces .

Savlaic gas rstniec bas un medic nisk s rehabilit cijas pakalpojumu pieejam bas nodrošin šanai person m ar prognoz jamo invalidit ti vesel bas apr pes pakalpojumi tiek nodrošin ti rpus pl nveida vesel bas apr pes pakalpojumu gaid šanas rind m. MK 2006.gada 19.decembra noteikumos Nr.1046 „Vesel bas apr pes organiz šanas un finans šanas k rt ba” tika iek auta norma, ka rstniec bas iest dei personai ar prognoz jamu invalidit ti valsts apmaks tos pl nveida vesel bas apr pes pakalpojumu, kas ir iek auti Vesel bas un darbsp ju ekspert zes rstu valsts komisijas apstiprin taj personas ar prognoz jamu invalidit ti individu laj rehabilit cijas pl n , j uzs k noteiktos termi os no pacienta griešan s datuma rstniec bas iest d : ambulatoros vesel bas apr pes pakalpojumu – 15 darbdienu laik ; pl nveida ambulator s un stacion r s medic nisk s rehabilit cijas pakalpojumu – 15 darbdienu laik ; pl nveida oper cijas – piecu kalend ra m nešu laik .

Invalidit tes likuma 11.pants „Invalidit tes riska mazin šana” nosaka, ka person m ar prognoz jamu invalidit ti invalidit tes risku nov rš vai mazina, stenojot individu laj rehabilit cijas pl n (IRP) noteiktos pas kumus un nodrošinot ties bas priorit ri sa emt no valsts budžeta apmaks tus rstniec bas, k ar soci l s un profesion l s rehabilit cijas pakalpojumu atbilstoši IRP. Invalidit tes likums paredz Ministru kabinetam dele jumu noteikt sniedzamo pakalpojumu veidus, apjomu, sa emšanas nosac jumus un k rt bu.

2010.gada 28.decembr pie emti MK noteikumi Nr.1207 "Noteikumi par personai ar prognoz jamu invalidit ti priorit ri sniedzamo invalidit tes riska mazin šanai paredz to pakalpojumu veidiem, apjomu, sa emšanas nosac jumiem un sa emšanas k rt bu”, kuros noteikts, ka personai ar prognoz jamu invalidit ti ir ties bas sa emt rstniec bas pakalpojumu atbilstoši normat vajiem aktiem, kas regul vesel bas apr pes organiz šanas un finans šanas k rt bu, – ambulator s speci listu konsult cijas, ambulatori veicamos diagnostiskos izmekl jumus, ambulator s medic nisk s rehabilit cijas pakalpojumu, stacion r pl nveida medic nisko pal dz bu utt., k ar , priorit ri var sa emt soci l s rehabilit cijas pakalpojumu – l dz 21 dienai ilgu soci l s rehabilit cijas pakalpojumu kursu

LMzino_230413; Informat vais zi ojums „Par r c bas pl na invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto N ciju Organiz cijas Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl na 2010.-2012.gadam”” izpildi

sociālās rehabilitācijas institūcij un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu – profesionālās piemērotības noteikšanu un profesionālās tālizglītības vai profesionālās pilnveides kursu 160-480 stundu apjomā.

Krīta, ka daļas personas saņem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus par valsts budžeta līdzekļiem nosaka 2009.gada 31.marta MK noteikumi Nr.279 „Noteikumi par krīta, ka daļas personas saņem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus sociālās rehabilitācijas institūcijās, un prasbām sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem” un tajos ir iekautas normas par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu personām ar prognozjamu invaliditāti.

Pēc SIVA sniegtās informācijas no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 1.septembrim no valsts budžeta apmaksātu sociālo rehabilitāciju saņēmuši 1512 klienti (797 personas ar funkcionāliem traucējumiem, 375 politiski represētās personas, 338 ģēnobiņas atomelektrostacijas avārijas sekulikvidācijas dalībnieki, 2 personas ar prognozjamu invaliditāti un 766 personas ar jau esošu invaliditāti).

Savukrīta, ka daļas personas ar prognozjamu invaliditāti un personas ar invaliditāti Sociālās integrācijas valsts aģentūrā saņem profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus ir noteikts MK 2012.gada 17.aprīļa noteikumos Nr.271 „Krīta, ka daļas personas saņem profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus”.

MK 2009. gada 15.decembra noteikumi Nr. 1474 „Tehniskopālglīdzekļu noteikumi” ir noteikts, ka personas ar prognozjamu invaliditāti ir iekautas to personu grupā, kas tehniskopālglīdzekļus saņem steidzamā kārtībā.

Pēc Valsts komisijas datiem, prognozjamās invaliditātes ekspertzes veikšanai imenes/rīstījošie rīsti 2012.gadā nosūtījuši 121 personu (2011.gadā –186 personas), no tām: Prognozjamā invaliditāte noteikta 3,5% personu no plānotā prognozjamā invalīdu skaita-3000 (Valsts komisija, plānotā prognozjamā invalīdu ekspertžu skaitu 2012.gadā, par pamatu ņemot personu skaitu, kuras atzītas par pārejošā darbnespējīgām pēc 26 nedēļām: 2011.gadā -2864. Jāatzīmē, ka 2012.gadā par pārejošā darbnespējīgām pēc 26 nedēļām atzītas 3012 personas. Daļa no pārejošā darbnespējīgām personām pēc 26 nedēļām būs jāuzskata par invaliditātes riska gadījumiem.

Valsts komisija 2012.gadā IRP apstiprināja 99 personām – 81,8%; apstiprināti arī iebildumiem – 6 personām – 5,0%; netika apstiprināti- 16personām – 13,2% (2011.gadā atbilstoši: 116-62,3%, 20-10,8%, 50-26,9%).

Iespējams, mazais nosūtīto personu skaits izskaidrojams ar to, ka prognozjamās invaliditātes ietvaros personai pieejamais valsts atbalsts un priekšrocības ir viengrībi medicīniskopakalpojumu saņemšana „rupus rindās”, kas neapmierina lielāko daļu personu. Bez tam, nosūtīto slimnieku uz prognozjamās invaliditātes ekspertzi imenes rīstām ir jā sagatavo IRP, tāu šo veicamo pienākumu (bez atlīdzības) imenes rīstī uzskata par papildus slogu, kāvi i par to atkrītoti ir norādījuši Valsts komisijas darbiniekiem tikšanās laikā semināros/saņkšanās imenes rīstī ir ar norādījuši, ka IRP sastādīšanai būtībā rehabilitologu kompetencē, tomēr, tāk par IRP sastādīšanu atsevišķā samaksa nav paredzēta, imenes rīstām līgtrahabilitologa iesaistīšanas IRP sastādīšanā konkrētai personai ir iespējams tikai gadījumā, ja persona pati sedz šopakalpojuma izmaksas.

Iespējams, ar pašas personas nav ieinteresētas iegūt prognozjamās invaliditātes statusu, bet drīzāk turpināt darbnespējīgā lapu. Ja darbnespējīgā lapa tiek noslēgta, bet persona tomēr nevar atgriezties darbā, tā pretend uz invaliditāti.

4.5. Regulāri p rskat t pabalstu transporta izdevumu kompens šanai inval diem, kuriem ir apgr tin ta p rvietošan s (izpildes termi š - 2007. - 2015.gads)

Paredz tais finans šanas avots – valsts pamatbudžets.

Prognoz tais rezult ts – veicin ta inval du, kuriem ir apgr tin ta p rvietošan s, dz ves l me a pak peniska uzlabošan s un integr šan s sabiedr bas soci lekonomiskaj vid .

Iesaist t instit cija – LM.

Pas kuma izpildes gaita – proces .

Saska ar MK 2009.gada 22.decembra, noteikumiem Nr.1606 „Noteikumi par pabalsta apm ru transporta izdevumu kompens šanai inval diem, kuriem ir apgr tin ta p rvietošan s, t p rskat šanas k rt bu un pabalsta pieš iršanas un izmaksas k rt bu” pabalsta apm ru p rskata Ministru kabinets p c labkl j bas ministra ierosin juma atbilstoši valsts budžeta iesp j m, k ar izv rt jot ekonomisko situ cij u valst un emot v r Centr l s statistikas p rvaldes noteikto vid jo faktisko pat ri a cenu indeksu. Esošaj ekonomiskaj situ cij pabalsta apm ra p rskat šana nav tikusi ierosin ta.

Sakar ar pabalsta inval dam, kuram nepieciešama kopšana, ieviešanu 2008.gad pieauga personu ar invalidit ti skaits, kas v rs s Valsts komisij , lai sa emtu atzinumu par pašas kopšanas nepieciešam bu. Vienlaic gi lielai da ai no min taj m person m tika noteiktas medic nisk s indik cijas speci li piel gota viegl automobi a ieg dei un pabalsta transporta izdevumu kompens šanai sa emšanai.

Kopš 2007.gada pabalsta apm rs nav main ts, sakar ar b tisku t sa m ju skaita palielin šanos l dz 16 556 person m 2012.gada decembr (2011.gad -15 942 personas) iev rojami palielin jušies pabalsta izmaksai izlietotie l dzek i. Rezult t budžeta izdevumi pabalsta nodrošin šanai iev rojami p rsniedz pl notos. emot v r iepriekš min to un valsts ekonomisko st vokli, pabalsta apm rs netika p rskat ts.

4.6. Regulāri p rskat t piemaksas apm ru pie imenes valsts pabalsta par b rnu inval du un b rna inval da kopšanas pabalstu (izpildes termi š - 2007. - 2015.gads)

Paredz tais finans šanas avots – valsts pamatbudžets.

Prognoz tais rezult ts – veicin ta inval du kopš b rn bas dz ves l me a pak peniska uzlabošan s un akt v ka integr šana sabiedr b .

Iesaist t instit cija – LM.

Pas kuma izpildes gaita – proces .

Ar 2009.gada 1.janv ri piemaksas pie imenes valsts pabalsta par b rnu inval du apm rs tika paaugstin ts no 50 l dz 75 latiem m nes . 2010.-2012.gad piemaksas apm rs netika p rskat ts.

2012.gad b rnu skaits, par kuriem tika maks ta piemaksa pie imenes valsts pabalsta par b rnu inval du, vid ji m nes bija 7 300 b rni, kas ir par 0,4% jeb 28 b rniem maz k nek 2011.gad . Piemaksu pie imenes valsts pabalsta par b rnu inval du izmaksai 2012.gad izlietoti valsts pamatbudžeta l dzek i 6 567,3 t kst. latu apm r jeb par 0,1% vair k nek 2011.gad (6 563,0 t kst. latu), ko ietekm ja izmaks jam s piemaksas vid j apm ra palielin šan s.

Ar 2008.gada 1.janv ri b rna inval da kopšanas pabalsta apm rs tika paaugstin ts no 50,00 latiem l dz 150,00 latiem m nes . 2009.-2012.gad pabalsta apm rs netika p rskat ts.

LMzino_230413; Informat vais zi ojums „Par r c bas pl na invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto N cij u Organiz cijas Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl na 2010.-2012.gadam”” izpildi

B rnu skaits, par kuriem maks ts b rna inval da kopšanas pabalsts, 2012.gad vid ji nes bija 1 750 b rni, kas, sal dzinot ar 2011.gadu, palielin jies par 38 b rniem jeb 2,2%. B rna inval da kopšanas pabalsta izmaksai no valsts pamatbudžeta l dzek iem 2012.gad izlietoti 3 157,3 t kst. lati, kas ir par 2,4% jeb 72,6 t kst. latu vair k nek 2011.gad , ko ietekm ja pabalsta sa m ju skaita pieaugums.

Kop piemaks m pie imenes valsts pabalsta par b rnu inval du un b rna inval da kopšanas pabalstiem 2012.gad izlietoti 9 724,5 t kst. latu, kas ir par 76,9 t kst. latu jeb 0,8% vair k nek 2011.gad izlietotie l dzek i (9 647,7 t kst. latu).

4.7. Palielin t tehnisko pal gl dzek u apjomu, veidus un uzlabot to kvalit ti (izpildes termi š - 2006. - 2015.gads)

Paredz tais finans šanas avots – valsts pamatbudžets. Faktiskais kop jais finans jums 2012.gad Ls 2 414 122.

Prognoz tie rezult ti – iedz vot ji sa em kvalitatus, valsts apmaks tus tehniskos pal gl dzek us p c iesp jas tuv k dz vesvietai - m j s vai fili l s, nodrošin ta ražot ju kontrole un p rbaude vai sa emtais tehniskais pal gl dzeklis atbilst personas funkcion lo trauc juma veidam un atskaites dokumentos nor d tajam. Samazin s rindas tehnisko pal gl dzek u sa emšanai.

Iesaist t s instit cijas – LM, valsts sabiedr bai ar ierobežotu atbild bu „Nacion lais rehabilit cijas centrs „Vaivari””, Latvijas Nedzird go savien ba (turpm k-LNS), Latvijas Neredz go biedr ba (turpm k – LNB).

Pas kuma izpildes gaita – proces .

Atbilstoši Soci lo pakalpojumu un soci l s pal dz bas likuma (turpm k-SPSP) groz jumiem, ar 2009.gada 1.septembri iedz vot ju apg de ar tehniskajiem pal gl dzek iem dele ta nevalstiskajam sektoram. Ar 2009.gada 1.septembri uzdevums visu veidu tehnisko pal gl dzek u nodrošin šan nodots valsts sabiedr bai ar ierobežotu atbild bu „Nacion lais rehabilit cijas centrs „Vaivari”” (turpm k - sabiedr ba). No 2010.gada 1.janv r personu nodrošin šanu ar surdotehniku p r ma LNS, bet personu nodrošin šanu ar tiftotehniku un acu prot z m - LNB.

2012.gad tehnisko pal gl dzek u izsniegšanai no valsts budžeta pieš irti 2 414 122 lati (2011.gad pakalpojuma finans juma apjoms bija 2 699 541 lati).

2012.gad iepirkti 13 116 pal gl dzek i, izlietojot tiem 2 616459,71 (ieskaitot administr šanas izdevumus). 2012.gad izsniegti 13 332 pal gl dzek i (sal dzinoši 2011.gad izsniegti 8454 tehniskie pal gl dzek i) tai skait , p rvietošan s pal gl dzek i-1606, pašapr pes pal gl dzek i-1624, prot zes-1117, ortozes-1266, ortop disko apavu p ri-1877, surdotehniskie pal gl dzek i (LNS)-3442, tiftotehnika un acu prot zes-2400.

Rind p c tehniskajiem pal gl dzek iem uz 2011.gada 1.janv ri atrad s 9975 personas (tai skait 1144 personas, kur m tehniskie pal gl dzek i pieš irami steidzam bas k rt), uz 2012.gada 1.janv ri rind gaidošo personu skaits bija pieaudzis l dz 10981 person m (t.sk.1100 steidzam bas k rt). Savuk rt uz 2013.gada 1.janv ri rind gaidošo personu skaits uz tehniskajiem pal gl dzek iem bija 9884 personas.

Lai uzlabotu tehnisko pal gl dzek u pakalpojuma pieejam bu, tika izstr d ti un 2012.gada 13.mart akcept ti „Groz jumi Ministru kabineta 2009. gada 15.decembra noteikumos Nr. 1474 „Tehnisko pal gl dzek u noteikumi””.

Min tie groz jumi paplašina noteikumu regul jumumu tehnisko pal gl dzek u ieg dei, izmantojot l dzmaks jumumu, preciz tehnisko pal gl dzek u sa emšanu steidzam bas k rt , (t.sk., paredzot iesp ju person m ar prognoz jamu invalidit ti sa emt tehniskos pal gl dzek us LMzino_230413; Informat vais zi ojums „Par r c bas pl na invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto N ciju Organiz cijas Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl na 2010.-2012.gadam”” izpildi

steidzam k r t), pastiprina personas un t s mantinieku atbild bu par patapin tu tehnisko pal gl dzekli.

No valsts budžeta finans jamo tehnisko pal gl dzek u saraksts papildin ts ar ortoz m Šeno (Cheneau) tipa korset m, pleca, elko a, plaukstas, pot tes, ce a, g žas loc tavu, pot tes – p das ortozes, iekaitot abdukcijas ortoz m, greiz s p das abdukcijas ortoz m), kuras ir nepieciešamas efekt vai loc tavu probl mu nov ršanai. Lai pan ktu finanšu ekonomiju, dažus tehniskos pal gl dzek us person g s apr pes un aizsardz bas grup , kas šobr d b rniem tiek izsniegti pašum , paredz ts izsniegt patapin jum (piem ram, tualetes un vannas kr slus), k ar šaj grup gandr z visiem tehniskajiem pal gl dzek iem par gadu vai diviem pagarin ts laiks, p c kura persona var tikt uz emta rind p c tehniskajiem pal gl dzek iem.

PAR APVIENOTO N CIJU ORGANIZ CIJAS KONVENCIJAS PAR PERSONU AR INVALIDIT TI TIES B M STENOŠANAS PL NA 2010.-2012.GADAM IZPILDI

1.sada a „Vienl dz ba un diskrimin cijas aizliegums”

1.1. Izv rt t nepieciešam bu visus ar diskrimin ciju saist tos jaut jumus regul t vien (t.s.”jumta”) likum (izpildes termi š 2010.gada IV cet.).

Rezult ts: L mums par Diskrimin cijas nov ršanas likuma izstr des lietder bu **Iesaist t s instit cijas** – LM, Ties bsargs

Konvencija dal bvalst m uzliek par pien kumu nodrošin t un veicin t to, lai visas personas ar invalidit ti var tu piln b stenot visas cilv kties bas un pamatbr v bas bez jebk da veida diskrimin cijas invalidit tes d . Turkl t Konvencija uzliek par pien kumu ieviest jaunu regul jumu, kas noteiktu atš ir gas attieksmes aizliegumu piln gi vis s dz ves jom s.

Lai pild tu doto uzdevumu, ar LM 2010.gada 1.marta r kojumu Nr.21 tika izveidota darba grupa „Diskrimin cijas nov ršanas likuma izstr des nepieciešam bas izv rt šanai” (turpm k-darba grupa), kur iek auti ministriju, k ar , Ties bsarga biroja, Latvijas Br vo arodbiedr bu savien bas, Latvijas Pašvald bu savien bas un daž du inval du intereses p rst vošo biedr bu p rst vji.

Darba grupa secin ja, ka l dz ar iest šanos Eiropas Savien b , Latvijai p r emot Eiropas Savien bas direkt vas, diskrimin cijas aizliegums uz dzimuma pamata ir ietverts vair kos nacion lajos normat vajos aktos. Turpret attiec b uz diskrimin cijas aizliegumu uz invalidit tes pamata, konstat ja, ka ir jomas, kur s nav noteikts atš ir gas attieksmes aizliegums (piem ram, likums „Par tiesu varu”, Krimin lprocesa likums, Rekl mas likums u.c.). Turkl t nav iesp jams piln b identific t visas jomas, kur s var tu b tu iesp jama un var tu tikt pie auta diskrimin cija pret person m ar invalidit ti. Ar sp k esošais regul jums attiec b uz diskrimin cijas nov ršanu pret person m ar invalidit ti nav pietiekams un nenov rš diskrimin ciju daž das dz ves jom s, piem ram, diskrimin cija uz invalidit tes pamata joproj m sastopama nodarbin t b , izgl t b , vesel bas apr p , pre u un pakalpojumu pieejam b .

emot v r , ka LM kompetence ir izstr d t personu ar invalidit ti vienl dz gu iesp ju un dzimumu l dzties bas politiku, visaptveroša diskrimin cijas nov ršanas likumprojekta

LMzino_230413; Informat vais zi ojums „Par r c bas pl na invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto N ciju Organiz cijas Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl na 2010.-2012.gadam”” izpildi

izstrādāt, kā jautājumi, kas skar diskriminācijas novēršanu uz pārrīcībām pamatiem, ir citu nozaru ministriju kompetences jautājumi. Tādējādi darba grupa nolma neizstrādāt Diskriminācijas novēršanas likumu.

1.2. Noteikt, kā atšķirīgā attieksme pret pārrīcībām aizliegta ar personas invaliditātes dēļ (izpildes termiņš 2010.g. IV ceturksnis).

Rezultāti: Pieņemti grozījumi Pārrīcībām tiesību aizsardzības likumam

Iesaistītās institūcijas – LM, EM

Tiesību normas, kas aizliedz atšķirīgu attieksmi pret pārrīcībām personas invaliditātes dēļ ir iestrādātas 2010.gada 28.oktobrī Saeimā pieņemtajā likumā „Grozījumi Pārrīcībām tiesību aizsardzības likumā”, kurš stājās spēkā 2011.gada 1.janvārī.

2. sadaļa „Izpratnes veidošana”

2.1. Ieviest izglatītošās mācības pedagogiem visos izglītības līmeņos, tai skaitā pirmsskolas izglītības iestādēs, par personām ar invaliditāti un šo personu tiesībām (izpildes termiņš katru gadu)

Rezultāti: Pedagogi apguvuši vismaz vienu izglītības kursu 36 vai 72 stundu apjomā un ieguvuši sertifikātu par profesionālo pilnveidi

Iesaistītās institūcijas – IZM

IZM saskaņā ar MK 2007.gada 28.augusta noteikumiem Nr.570 „Vispārējā izglītības pedagogu un interešu izglītības pedagogu profesionālās pilnveides kārta 2010.gadā” ir saskaņojusi 20 vismaz vienu izglītības programmu (aptuveni 400 pedagogiem ir izsniegti dokumenti par pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidi).

IZM saskaņā ar MK 2011.gada 7.jūnija noteikumiem Nr.431 „Pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides kārta”:

- 2011.gadā ir saskaņojusi 10 vismaz vienu izglītības programmu (aptuveni 400 pedagogiem izsniegti dokumenti par pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidi);

- 2012.gadā ir saskaņojusi 9 vismaz vienu izglītības programmu (aptuveni 360 pedagogiem izsniegti dokumenti par pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidi).

ESF projekta „Vispārējās izglītības pedagogu vismaz vienu izglītības” ietvaros 44 pedagogiem izsniegti dokumenti par pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidi.

ESF projekta „Pedagogu konkurētspējās veicināšana izglītības sistēmās optimizācijas apstākļos” ietvaros 6485 pedagogi ieguvu otrās kvalifikācijas izglītības sertifikātus (t.sk. speciālajai izglītībai).

2.2. Nodrošināt metodisko atbalstu pakalpojumu sniedzējiem darbībā ar personām ar garīgā rakstura traucējumiem (izpildes termiņš 2012. IV ceturksnis)

Rezultāti: Izstrādātas vadlīnijas sociālajiem darbiniekiem, kuri strādā ar personām ar garīgā rakstura traucējumiem

Iesaistītās institūcijas – LM

Vadl nijas soci lajiem darbiniekiem, kuri str d ar person m ar gar ga rakstura trauc jumiem netika izstr d tas. Lai uzlabotu soci lo darbinieku pakalpojumu sniegšanu person m ar gar ga rakstura trauc jumiem, 2012.gad tika uz s ktas izstr d t „Pamatnost dnes soci lo pakalpojumu att st bai 2014.-2020.gadam”, kuras ir iek autas LM 2013.gada darba pl n .

2.3. Inform t sabiedr bu par personu ar invalidit ti vienl dz g m iesp j m un ties b m, t.sk. par personu ar gar ga rakstura trauc jumiem specifiskaj m vajadz b m (izpildes termi š-past v gi, 2012. IV cet.)

Rezult ts: stenoti informat vi pas kumi:

- organiz ti semin ri un sagatavota inform cija elektroniskajos plašsazi as l dzek os;
- sagatavoti metodiskie materi li par personu ar gar ga rakstura trauc jumiem specifiskaj m vajadz b m

Iesaist t s instit cijas – LM

Sabiedr b v l arvien ir v rojami aizspriedumi, neieciet ga attieksme un norobežošan s no cilv kiem ar gar ga rakstura trauc jumiem. Ikdien vairums sabiedr bas locek u nesastopas ar cilv kiem ar gar g s att st bas trauc jumiem, l dz ar to nav ne praktiskas pieredzes, ne teor tisku zin šanu par saskarsmi ar š diem cilv kiem. Sabiedr bas neizgl tot ba no vienas puses un v lme izvair ties no negat vas pieredzes no otras puses rada saskarsmes probl mas, kas savuk rt ir pamats cilv ku ar gar ga rakstura trauc jumiem izstumšanai, diskrimin cijai un soci lai izol cijai, kas apgr tina cilv kiem ar gar g s att st bas trauc jumiem iek aušanas daž d s dz ves jom s

LM regul ri inform sabiedr bu par visu personu ar invalidit ti vienl dz g m iesp j m un ties b m, neizdalot atseviš i inform cijas sniegšanu person m ar gar ga rakstura trauc jumiem. Par aktualit t m saist b ar atbalsta pas kumiem un personu ar invalidit ti ties b m, LM regul ri sniedz inform ciju gan elektroniskajos plašsazi as l dzek os, gan aktualiz jot inform ciju sav m jas lap www.lm.gov.lv, k ar tiekoties ar personas ar invalidit ti intereses p rst vošaj m biedr b m. LM m jas lap ir ievietota inform cija atbilstoši 2007.gada 6.marta MK noteikumiem nr. 171 „K rt ba k d iest des ievieto inform ciju internet ”, kuros nor d ts, ka m jas lap j b t sada ai „viegli las t”, kur viegli uztveram valod iek auj su aprakstošu inform ciju par iest di un citu inform ciju, ko iest de uzskata par nepieciešamu. V jredz g m person m ar invalidit ti ir pieejama inform cija ar palielin tajiem burtiem. T pat personas ar invalidit ti par pieejamo atbalstu un citiem jaut jumiem inform ciju var uzzin t LM m jas lapas sada „Person m ar invalidit ti”, uzdot savu jaut jumu sada „J su jaut jums”, vai soci lajos t klos.

Metodiskos materi lus saist b ar personu ar gar ga rakstura trauc jumiem specifiskaj m vajadz b m LM nav izstr d jusi, tom r inval dus ar gar ga rakstura trauc jumiem p rst voš biedr ba „Resursu centrs cilv kiem ar gar giem trauc jumiem „Zelda””, kas akt vi sadarbojas ar LM personu ar invalidit ti jaut jumus, ir izstr d jusi bukletus „Psihiski saslimuša cilv ka tuviniekiem”, „Inform cija darba dev jiem: cilv ku ar gar ga rakstura trauc jumiem nodarbin šanai”, „Pal gmateri ls pacientam ar psihiskiem trauc jumiem” u.c. informat vos materi lus attiec b uz min to m r grupu. T pat kopš 2008.gada katru gadu inform ciju par aktualit t m saist b ar personu ar gar ga rakstura trauc jumiem specifiskaj m vajadz b m biedr ba sniedz apk rtrakstos.

3. sada a „Pieejamība”

3.1. Nodrošināt fizisku pieejamību:

3.1.1. valsts un pašvaldību pavalsts iestādēm un citām publiskām kārtībām un būvniecībai

Rezultāti: Veikti pasākumi infrastruktūras un transporta pieejamības pakāpi ieviešanai (izpildes termiņš – katru gadu)

Iesaistītās institūcijas – Nozaru ministrijas, pašvaldības

Pēdējā desmitgadē ir veiktas ieviešanas izmaiņas būvniecības regulamentā, jo šajos normatīvos aktos, iekļaujot vides pieejamības prasības, kā arī ir veikti ES fondu ieguldījumi infrastruktūras attīstībai un sabiedrības informēšanai par vides pieejamības jautājumiem. Tomēr ir jāatzīst, ka vides pieejamības prasības joprojām netiek ieviestas vai tiek ieviestas formāli. Situācija ir labāka tajās jomās, kur vides pieejamības prasības tiek noteiktas ES līmeņa regulamentā, jo šajos dokumentos – tas ir starptautiskais sabiedriskais transports, pasažieru aviopavadojumi, telekomunikāciju un interneta informācijas telpa.

Nav nodrošināta pieejamība objektos, kuri ir projektēti un būvēti līdz Latvijas būvnormatīvu izmaiņu spēkā 2008.-2009.g. publiskajam telpam, visticamāk apbūves teritorijās un objektos, pilsētu sabiedriskā transporta līdzekļos, kas un būves, kas nodotas ekspluatācijai būvniecības regulamentā, jo šo normatīvu izmaiņām.

2012. gada 28. augustā tika pieņemti MK noteikumi Nr.599 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas un izmantošanas kārtība”, paredzot, ka:

1) pārvadātājam sabiedriskā transporta līdzekļa salonā jānodrošina, lai pasažierim informācija par attiecīgā sabiedriskā transporta līdzekļa pieturvietu maršrutu būtu pieejama gan audio, gan vizuāli – minētās prasības arēljon lajos starppilnvarotnes maršrutos jāievieš no 2015. gada 1. janvāra, arēljon lajos vietējās nozmes maršrutos no 2015. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 1. janvārim, vai arī pārkot jaunus transporta līdzekļus;

2) sabiedriskajam transportam jābūt pielīgotam, lai personām ar funkcionāliem traucējumiem atvieglotu iekļāšanu sabiedriskajā transporta līdzeklī un nodrošinātu šo personu pārvadāšanu – arēljon lajos starppilnvarotnes maršrutos pilnā apmērā līdz 2022. gada 1. janvārim, daļēji līdz 2016. gada 1. janvārim (ar intensitāti vismaz vienu reizi dienā), arēljon lajos vietējās nozmes maršrutos pilnā apmērā sabiedriskie transporta līdzekļi jāpielīgo līdz 2021. gada 1. janvārim, daļēji līdz 2016. gada 1. janvārim (vismaz 10%) un pilsētu nozmes maršrutos pilnā apmērā sabiedriskie transporta līdzekļi jāpielīgo līdz 2016. gada 1. janvārim.

Sabiedriskajam transporta līdzeklī jābūt pielīgotam normatīvos aktos par transporta līdzekļu izgatavošanu noteiktajām tehniskajām prasībām, lai personām ar funkcionāliem traucējumiem atvieglotu iekļāšanu sabiedriskajā transporta līdzeklī un nodrošinātu šo personu pārvadāšanu. Ja prasības nav ieviestas, pārvadātājam ir pienākums nodrošināt minētās personas ar attiecīgā aprīkojuma transporta līdzekli, kuru šīs personas var pārstāvēt 72 stundas pirms brauciena, piezvanot uz pārvadātāja norādīto tālruna numuru. Informācijai par tālruna numuru jābūt pieejamai visās pieturvietās un autoostās.

Attiecībā uz sabiedriskā transporta infrastruktūras objektu pielīgošanu, lai nodrošinātu personām ar funkcionāliem traucējumiem iespēju neierobežoti izmantot peronus, pieturvietas un citas būves (stacijas, autoostas), informājam, ka 2012. gadā 3% dzelzceļa staciju ir

piel gotas pasažieriem ar kustbu traucējumiem, bet 6% dzelzceļa staciju pasažieriem ar kustbu traucējumiem ir nodrošināti pacelējumi, lai pasažieri varētu iekāpt vilcienos.

AS „Pasažieru vilciens” kopā ar VAS „Latvijas dzelzceļš” un SIA „LDZ CARGO”, sadarbojoties ar organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti, izstrādā jūsi un VAS „Latvijas dzelzceļš” kā infrastruktūras pārvaldītājs apstiprinājis Personu ar ierobežotām prāvībām saskaņā ar noteikumu dzelzceļa infrastruktūrai un ritošajam sastāvam Latvijā, apstiprinājis arī pārvaldītāju un infrastruktūras pārvaldītāja darbības regulājošus kriterijus, kā arī tiek sniegti pakalpojumi personām ar ierobežotām prāvībām saskaņā ar noteikumu izmantojot mobilo pacelēju.

Lai personām ar ierobežotām prāvībām saskaņā ar atvieglojuma iespējamo nokāpt vilcienos, VAS „Latvijas dzelzceļš” iegādājies mobilo pacelēju, un kopš 2011. gada 24. maija tiek nodrošināta personu ar ierobežotām prāvībām saskaņā ar iecelšana un izcelšana no vilciena vagona uz peronu, izmantojot mobilo pacelēju. Sadarbībā ar invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeiron” ir veikta personāla apmācība personu ar ierobežotām prāvībām saskaņā ar pakalpošanai. Šobrīd šis pakalpojums pieejams deviņās stacijās: Rīga, Krustpils, Rzekne, Daugavpils, Jelgava, Saulkrasti, Sigulda, Dubulti un Vaivari. Astoņās dzelzceļa stacijās veikta gājēju pārejū, uzbrauktuvju un nobrauktuvju izbūve.

Lai nodrošinātu pasažieru ar kustbu traucējumiem prāvībāšanu, AS „Pasažieru vilciens” ir aprīkojis astoņus dzelzceļu un vienpadsmit elektrovilcienos vagonus ar speciāliem invalīdu ratiem stiprinājumiem. Vilcienos ar speciāliem simboliem ir atzīmētas vietas, kas vilcienos salonus paredzētas pasažieriem ar pašmācību.

Personu ar kustbu traucējumiem prāvībāšanai pielikto autobusu skaits gadu no gada palielinās: 2010. gadā reģionālajos starppilsētu nozīmē un reģionālajos vietējās nozīmē pasažieru prāvībājumos 22% no kopējā autobusu skaita pasažieru prāvībājumos bija pielikto invalīdu prāvībāšanai, bet 2012. gadā – 25,4% no kopējā autobusu skaita. No 35 valsts esošajām autoostām, 95% autoostu nodrošina pasažieriem ar kustbu traucējumiem pielikto un apkalpošanu (uzbrauktuves, paplašinātas durvis).

Apkopojot statistiskos datus par stacijās un pieturās punktos veikto pakalpojumu personām ar ierobežotām prāvībām saskaņā ar skaitu, kas 2011. gadā bija 52, bet 2012. gadā sasniedza 191 reizi, var secināt, ka pieprasījums pēc pakalpojuma strauji palielinās.

Augstākais sabiedriskā transporta pieejamības rādītājs personām ar invaliditāti ir Rīgas pilsētā, jo 61% no kopējā autobusu skaita, kas pielikto pasažieru ar kustbu traucējumiem prāvībāšanai, ir pārvaldītāja SIA „Rīgas satiksme” pašmācība. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamība ir ierobežota pasažieru prāvībājumos ar autobusiem, kuru ietilpība ir līdz 16 sēdvietām, jo tikai 9% no kopējā šo autobusu skaita ir piemēroti pasažieru ar kustbu traucējumiem prāvībāšanai.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.1107/2006 (2006. gada 5. jūlijā) par invalīdu un personu ar ierobežotām prāvībām saskaņā ar tiesībām, ceļojot ar gaisa transportu VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” (turpmāk – lidosta „Rīga”) nodrošina Regulas 1107/2006 izpildi, kas atbilst ar Konvencijas plānam.

stenojot izpildi, lidostā „Rīga”:

- 1) ir uzstādīta kāpuma lifta platforma uz „A” izlidošanas sektoriem;
- 2) iegādāti divi speciāli aprīkoti mikroautobusi;
- 3) iegādāta speciāla tehnika – pasažieru pacelējumi/transportieri, kas nodrošina viena cilvēka iekāpšanu/izkāpšanu gaisakuos;
- 4) uzstādīti 6 evakuācijas krēsli lidostas termināla iekšējās situācijā gadījumos, kas nodrošina pasažieriem ar kustbu traucējumiem iespēju prāvībāties pakāpināti;

5) uzlabojot lidostas „Rīga” infrastruktūru, ir uzstādītas nepieciešamā platuma durvis un likvidēti sliekšņi, kas atvieglotu invalīdu un personu ar ierobežotām prātrīvītošanās spējām prātrīvītošanos pā termināli.

Latvijā esošā kopējā (gan dzīvotājiem, gan publiskajam) fonda neatbilst personu ar invaliditāti pieejamības nodrošināšanas prasībām (t.sk. nepietiekoši durvju platumi, liftu durvju platumi un kāpņu izmēri, liftu pieturvietu izvietojums starpstāvos, pandusu neesamība līmeņa starpības vietās). Šobrīd kļūst tikai daļēji iespējams novērst un tātad nepieciešami ieviešjami lēmumi.

EM kopdarbā „Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeironi” (turpmāk – „Apeironi”) kopš 2004.gada organizācija veic pieejamības konkursu „Zelta krūsis” par humānāko darbu labko veic pieejamību cilvēkiem ar kustību un mobilitātes traucējumiem, kur izvērtē gada laikā celtās un renovētās ēkas.

2011.gadā „Apeironi” kopdarbā Tiesībsarga biroju sākusi kampaņu, kuras ietvaros aicinās aizdomāties par veicamo un pakalpojumu pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti un piedāvās risinājumu problēmu novēršanai. Kampaņas nosaukums ir „Alternatīvie risinājumi darbībā” – ar to organizatori vērs uzmanību uz neskaidro terminu „alternatīvie risinājumi” dažādos veidos pieejamību saistītās likumdošanas iniciatīvās.

Salīdzinot valsts un pašvaldību atbilstību normatīvajos aktos noteiktajam veic pieejamības prasībām, jāsecina, ka tikai nedaudz valsts pārvaldes iestādēs ir pievēršas pastiprinātu uzmanību veic pieejamībai. Vairums ministriju, kurās ir izpildījušas veic pieejamības pamatprasības, un tās ir aprīkotas ar paceltniem.

Kulturālas ministrijas (turpmāk – KM) kā arī Rīgas pilsētas vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļi un nodrošināt darbu speciāliem ierīcēm saskaņā ar būvnormatīviem, kas nosaka prasības publiskajām ēkām un būvēm, lai personas ar kustību traucējumiem iekļūtu KM, kur var sākt pārcelt ministrijas ēkas pilnā renovācijā.

Aizsardzības ministrija ir nodrošinājusi tikai dažus tās objektus pieejamību personām ar invaliditāti, piemēram, 2011.gadā veicot Nacionālo bruņoto spēku peldbaseina rekonstrukciju, kuru var izmantot personas ar kustību traucējumiem un 2012.gadā pārcelt renovācijā ar Nacionālo bruņoto spēku sporta zāli ir kļuvusi pieejama arī cilvēkiem ar invaliditāti.

Valsts iekšlietu dienests (turpmāk – VID), atbilstoši tātad lietošanā esošo ēku konstrukcijai, to tehniskajam stāvoklim un klientu zūdu izvietojumam pilnībā vai daļēji ir nodrošinājis VID klientiem ar invaliditāti iespējamas fiziski nokļūst klientu apkalpošanas centros pie speciālistiem un saņem nepieciešamos pakalpojumus. Gandrīz visi VID klientu apkalpošanas centri ir piemēroti klientiem ar pašajām vajadzībām. Fiziskas piekļuves iespējamas personām ar invaliditāti, t.i., klientiem ar kustību traucējumiem (ratiņkrēsli), pilnībā ir nodrošinātas 20 VID klientu apkalpošanas centros visā Latvijas teritorijā (ir uzbrauktuve vai sliedes nokļūšanai kā, klientu zūdu izvietota pirmajā stāvā vai atbilstošs lifts, nav pakāpienu, sliekšņu vai citu šķēršļu, ierīkota speciāla zvanu poga VID darbinieka izsaukšanai palīdzības sniegšanai, atsevišķa telpa klientu apkalpošanai u.tml.), bet daļēji – 10 VID klientu apkalpošanas centros visā Latvijas teritorijā.

Nacionālā veselības dienesta Centrālajā birojā personām ar kustību traucējumiem (tajā skaitā, personām ratiņkrēslos) ir nodrošināts atbilstošā platuma lifts un durvju ailes.

LM kā arī aprīkota ar invalīdu paceltni, bet no visām tās pārvaldības iestādēm personām ar invaliditāti vislabāk, atbilstoši universālā dizaina pamatprincipiem ir pielāgota SIVA kā, kur notiek personu ar invaliditāti profesionālā un sociālā rehabilitācija un Valsts komisijas Rīgas apvienotās nodaļas kā, kur tiek veikta personu ar invaliditāti ekspertīze. Savukārt no visiem Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras klientu apkalpošanas punktiem tikai ceturtās nodrošināta piekļuve invalīdiem ar kustību traucējumiem.

Diemž l nepietiekam finans juma d , nav iesp jams nodrošin t visu valsts p rvaldes, pašvald bu un citu publisko ku telpu piel gojumu atbilst bu personu ar invalidit ti vajadz b m.

3.1.2. Nodrošin t fizisku piek uvi izgl t bas iest d m

Rezult ts: Veikti pas kumi pieejama m c bu iest žu transporta nodrošin šanai b rniem ar funkcion lajiem trauc jumiem (izpildes termi š-2010.g.IV cet.)

Iesaist t s instit cijas: RAPLM (tagad VARAM), pašvald bas

Latvijas - Šveices sadarb bas programmas projekta „Pašvald bu aktivit šu stenošana, lai nodrošin tu skol nu p rvad šanu un ar to saist tos atbalsta pas kumus” ietvaros no 110 ieg d tjiem autobusiem skol nu p rvad jumu nodrošin šanai 17 autobusus tika uzst d ts apr kojums cilv kiem ar paš m vajadz b m. Soci l s droš bas t kla strat ijas pas kuma „Skol nu p rvad jumu nodrošin šana skol nu nog d šanai skol s no apdz votaj m viet m, kur skolas ir sl gtas (reorganiz tas) izgl t bas reformas rezult t ” ietvaros no ieg d tjiem 99 skol nu autobusiem 44 autobusus tika uzst d ts apr kojums cilv kiem ar paš m vajadz b m.

Šajos skol nu autobusus ir paredz ta iesp ja iek t autobus ar rati kr slu un nodrošin ta vieta vienam vai diviem rati kr sliem, vai paredz ta iesp ja izvietot rati kr slu pac l ju, vai ieg d ti rati kr slu pac l ji un rati kr slu droš bas sist mas.

Rezult ts: Veikti pas kumi visp r j s izgl t bas, speci l s izgl t bas, profesion l s izgl t bas un augst k s izgl t bas iest žu pieejam bas pak peniskai nodrošin šanai (izpildes termi š-2012.g.IV cet.)

Iesaist t s instit cijas: IZM

L dz 2011.gada beig m tika piln b stenota ERAF l dzfinans t 3.1.3.3.2.apakšaktivit te „Visp r j s izgl t bas iest žu infrastrukt ras uzlabošana izgl tojamajiem ar funkcion liem trauc jumiem”, kuras ietvaros 36 visp r j s izgl t bas iest des jeb 9,94% no kop j visp r j s vid j s izgl t bas iest žu skaita ir piel gotas skol niem ar funkcion liem trauc jumiem. Infrastrukt ras uzlabojumi galvenok rt saist ti ar cilv kiem ar funkcion liem trauc jumiem piel gotu liftu un sanit ro mezglu ier košanu, gaite u un kabinetu durvju piel gošanu, uzbrauktuves pie kas ier košanu, klašu telpu p rpl nošanu, gr das segumu nomai u, g j ju celi u izb vi, t d j di atrisinot daudzas šo jauniešu un vi u vec ku ikdienas probl mas saist b ar piek uvi un atrašanos skol .

ERAF finans t s 3.1.3.2.aktivit tes „Atbalsts visp r j s izgl t bas iest žu t kla optimiz cijai” ietvaros div s visp r j s izgl t bas iest d s stenotas specifiskas aktivit tes vienl dz gu iesp ju nodrošin šanai k s, iekštelp s un ra objektos, k piem ram, izveidotas uzbrauktuves un ier koti piel goti sanit rie mezgli.

L dz 2012.gada beig m ERAF finans t s 3.1.3.3.1.apakšaktivit tes „Speci l s izgl t bas iest žu infrastrukt ras un apr kojuma uzlabošana” ietvaros 50 speci l s izgl t bas iest d s uzlabota infrastrukt ra un m c bu vide izgl tojamajiem ar speci l m vajadz b m, kas ir 87% no kop j (6 899) izgl tojamo skaita ar speci l m vajadz b m 2011./2012.m c bu gad . Infrastrukt ras uzlabojumi galvenok rt saist ti ar cilv kiem ar funkcion liem trauc jumiem piel gotu liftu un sanit ro mezglu ier košanu, gaite u un kabinetu durvju piel gošanu, uzbrauktuves pie kas ier košanu, klašu telpu p rpl nošanu, gr das segumu nomai u, g j ju celi u izb vi, k ar nodrošin ta paši piel gota datortehnika un pal gier ces LMzino_230413; Informat vais zi ojums „Par r c bas pl na invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto N ciju Organiz cijas Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl na 2010.-2012.gadam”” izpildi

person m ar funkcion liem trauc jumiem (person m ar kust bu, redzes, dzirdes un gar ga rakstura trauc jumiem).

S kotn ji ERAF l dzfinans t s 3.1.1.1.aktivit tes „M c bu apr kojuma moderniz cija un infrastrukt ras uzlabošana profesion l s izgl t bas programmu stenošanai” ietvaros bija pl nota vismaz 10 profesion l s izgl t bas iest žu piel gošana person m ar funkcion liem trauc jumiem. emot v r to, ka aktivit tes stenošanas laik ir main juš s b vnormat vu pras bas, k ar to, ka šaj aktivit t paredz ts stenot otro projektu atlases k rtu, kopum šis r d t js tiks p rsniegts un liel k da a profesion l s izgl t bas iest žu šo projektu ietvaros tiks piel gotas person m ar funkcion liem trauc jumiem. Šobr d turpin s ERAF 3.1.1.1.aktivit tes pirm s atlases k rtas projektu stenošana, kurus pl nots pabeigt l dz 2013.gada beig m, no tiem l dz 2012.gada beig m pabeigti 4 projekti. ERAF 3.1.1.1.aktivit tes otr s projektu atlases k rtas ietvaros paredz ta 11 profesion l s izgl t bas iest žu infrastrukt ras piln ga moderniz šana priorit raj s izgl t bas tematiskaj s jom s vai programmu grup s.

ERAF finans t s 3.1.3.2.aktivit tes „Atbalsts visp r j s izgl t bas iest žu t kla optimiz cijai” ietvaros 3 profesion l s izgl t bas iest d s stenotas specifiskas aktivit tes vienl dz gu iesp ju nodrošin šanai k s, iekštelp s un ra objektos, piem ram, izveidotas uzbrauktuves un ier koti piel goti sanit rie mezgli.

Turpin s ERAF l dzfinans t s 3.1.2.1.1.apakšaktivit tes „Augst k s izgl t bas iest žu telpu un iek rtu moderniz šana studiju programmu kvalit tes uzlabošanai, taj skait nodrošinot izgl t bas programmu apg šanas iesp jas ar person m ar funkcion liem trauc jumiem” stenošana, kop jais projektu skaits 31, no kuriem l dz 2012.gada beig m pabeigti 14. Pabeigto projektu ietvaros 12 augst k s izgl t bas iest d s stenotas specifiskas aktivit tes vienl dz gu iesp ju nodrošin šanai k s, iekštelp s un ra objektos un inform ciju un tehnolo iju jom , k piem ram, izveidotas uzbrauktuves, piel gotas kas durvis, ier koti lifti, piel gotas darba vietas, piel goti vai ier koti sanit rie mezgli, nodrošin ta paši piel gota datortehnika un pal gier ces person m ar funkcion liem trauc jumiem (person m ar kust bu, redzes, dzirdes un gar ga rakstura trauc jumiem).

3.1.3.Nodrošin t fizisku piek uvi rstniec bas iest d m

Rezult ts: Veikti pas kumi rstniec bas iest žu pieejam bas pak peniskai sak rtošanai (izpildes termi š-2012.g.IV cet.)

Iesaist t s instit cijas: VM, pašvald bas

Ministru kabineta 2009.gada 20.janv ra noteikumu „Noteikumi par oblig taj m pras b m rstniec bas iest d m un to strukt rvien b m” 3.punkt noteikta pras ba, ka rstniec bas iest des vad t js nodrošina vides pieejam bu person m ar ierobežot m funkcion l m sp j m, kuras izpildi rstniec bas iest žu uzraudz bas un kontroles ietvaros p rbauda Vesel bas inspekcija.

2012.gad Vesel bas inspekcija p rbaud ja vides pieejam bas pras bu izpildi 395 rstniec bas iest d s, neatbilst bas konstat tas 141 rstniec bas iest d (36% no p rbaud taj m), tai skait 5 stacion r s rstniec bas iest d s (31%), 42 rstu praks s (25%), 49 zob rstniec bas iest d s (46%), 1 ambulator s rehabilit cijas iest d (25%), 9 vesel bas centros (56%) un 35 cita veida rstniec bas iest d s (42%). Neatbilst bas vides pieejam bas nodrošin šan galvenok rt saist tas ar apgr tin tu vai nenodrošin tu iesp ju person m ar kust bu trauc jumiem iek t rstniec bas iest d .

3.2. Izstrādāt metodiskus norādījumus vides pieejamības prasību nodrošināšanai personām ar funkcionāliem traucējumiem (redzes, dzirdes, kustību un garīgā rakstura traucējumi)

Rezultāti: Izstrādātas vadlīnijas bērnībā un pieaugušajiem speciālistiem, kas skaidro bērnības vārdnīcas prasības vides pieejamības prasības (izpildes termiņš-2011.g. IV ceturksnis.)

Iesaistītie institūcijas: EM, LM

2011.gadā LM nodrošināja Priekšlikumu izmaiņām bērnībā un pieaugušajiem regulējumu jomās (Priekšlikumi) un Vadlīniju par bērnības vārdnīcas prasību izstrādāšanu attiecībā uz vides pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem (Vadlīnijas) izstrādā. Vadlīniju izstrādē lielā mērā tika balstīta uz LM stenoto vides pieejamības konsultāciju ERAF un ESF līdzfinansēto projektu stenošanai un apsekojumiem projektā stenošanas vietās rezultātiem, kā arī jaunāko praksi ES vides pieejamības jomā. Savukārt Priekšlikumi paredz virkni ieteikumu par izmaiņām Latvijas bērnībā un pieaugušajiem jomās noteikumos, lai nodrošinātu iespējas personām ar funkcionāliem traucējumiem izmantot publisko infrastruktūru vienlīdzīgi ar citiem cilvēkiem un piedalīties sabiedrībā dzīvē. Izstrādātās Vadlīnijas un Priekšlikumi tika izskatīti Invalīdu lietu nacionālās padomes Vides pieejamības darba grupā, kur tika nolēmts izplatīt šos materiālus ministrijai, plānošanas reģionu un pašvaldību interneta vietnēs un tas varētu kalpot kā viens no nozīmīgākajiem vides pieejamības metodiskajiem materiāliem bērnībā un pieaugušajiem, transporta, informācijas, izglītības, nodarbinātības, sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības, kultūras, kultūrvides, pilsētvides un lauku teritorijas infrastruktūras pieejamības jomās, kurās izpaužas cilvēka dzīve un tās kvalitāte. Vadlīnijas ir pieejamas interneta vietnē: <http://sf.lm.gov.lv/lv/vienlidzigas-iespejas/pazinojums4/>.

3.3. Apmācīt speciālistus bērnībā un pieaugušajiem par nepieciešamību nodrošināt tās un bērnu vides pieejamību (izpildes termiņš-2012.g. I ceturksnis.)

Rezultāti: stenoti semināri arhitektiem, būvuzraugiem u.c. bērnībā un pieaugušajiem speciālistiem un studentiem par vides pieejamības labo praksi personām ar redzes, dzirdes, kustību un intelektuālās attīstības traucējumiem un semināra dalībniekiem piešķirti sertifikāti

Iesaistītie institūcijas: LM

2012. gadā LM stenoja semināru ciklu arhitektiem, būvuzraugiem u.c. bērnībā un pieaugušajiem procesa iesaistītajiem speciālistiem un studentiem par vides pieejamības labo praksi personām ar redzes, dzirdes, kustību un intelektuālās attīstības traucējumiem. 2012.gadā Labklājības ministrija nodrošināja 6 informatīvos seminārus – Rīga, Valmier, Gulbene, Jelgava, Jūrkabpils un Cēsis - 2012.gadā kopā informāta 101 persona.

3.4. Uzlabot informācijas pieejamību:

3.4.1. veikta pētījumu par valsts pārvaldes iestāžu mājas lapas pieejamību un izstrādāti priekšlikumus informācijas pieejamības instrumentu pilnveidošanai (izpildes termiņš-2010 IV ceturksnis.)

Rezultāti: Personām ar invaliditāti nodrošināta iespēja saņemt informāciju vieniemeņu pieejamos formātos

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rēķināšanu invalīdītes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībām stenošanas plāna 2010.-2012.gadam” izpildi

Iesaist t s instit cijas: RAPLM (tagad VARAM)

Izstr d jot iest des m jas lapu, izstr d t jiem b tu j em v r starptautiskie standarti par t meka vietnes pieejam bu. Valsts Kanceleja sadarb b ar SIA „PricewaterhouseCoopers” funkciju audita „Valsts tieš un centr lo valsts iest žu t meku viet u un valsts inform cijas sist mu optimiz cijas iesp ju izv rt jums” ietvaros pašlaik izv rt 115 valsts tieš s p rvaldes un centr lo valsts iest žu t meku vietnes, lai noteiktu 2007.gada 6.marta MK noteikumu Nr. 171 „K rt ba, k d iest des ievieto inform ciju internet ” to atbilst bu un piem rošanu, t.sk., pieejam bu. Iepriekš min tajos noteikumos ir noteiktas visp r g s un tehnisk s pras bas, kuras ir j iev ro, savuk rt iest des zi paliek – ar k diem tehniskiem l dzek iem to pan k.

Pašlaik ir Eiropas Padome un Parlaments dal bvalst m ir iesnieguši direkt vas priekšlikumi, kas paredz, ka l dz 2014.gada 30.j nijam Eiropas Savien bas dal bvalst s ir j st jas sp k normat vie akti par m jas lapas pieejam bu un j nodrošina t ieviešana vis s iest des m jas lap atbilstoši starptautiskajiem standartiem. L dz ar to, ja tiks atbalst ti š s direkt vas priekšlikumi, tiks analiz ta iest žu m jas lapas pieejam ba.

3.4.2.nodrošin t iesp ju person m ar invalidit ti sa emt pieejamu inform ciju valsts p rvaldes iest d s (katru gadu)

Iesaist t s instit cijas: Nozaru ministrijas

Valsts p rvaldes iest d s person m ar invalidit ti ir iesp ja sa emt inform ciju galvenok rt elektronisk veid valsts p rvaldes iest žu m jas lap s, zvanot pa t lruni vai person gi ierodoties valsts p rvaldes iest d . Personas ar invalidit ti valsts p rvaldes iest žu m jas lap s var sa emt/atrast inform ciju main t (palielin t) teksta rakstz mju izm ru (NVD, ZM, LM, FM, VID utt.). P d j laik redzams, ka valsts p rvaldes iest des m jas lapas saturu cenšas struktur t saturu t , lai t s b tu p rskat ms. Valsts p rvaldes iest des, lai padar tu pieejam kas savas m jas lapas person m ar invalidit ti dažk rt ir konsult juš s ar inval du intereses p rst vošaj m biedr b m (piem ram, FM, LM).

Ir t das valsts p rvaldes iest des, kuras ir atzinušas, ka nav sp jušas ierobežoto finanšu l dzek u d nodrošin t inform cijas pieejam bu person m ar invalidit ti pieejamos form tos.

Nedzird gam vai v jdzird gam cilv kam, kuri ierodas valsts p rvaldes iest žu klientu apkalpošanas centros person gi, pakalpojuma sniegšanu nodrošina pie nosac juma, ka persona prot las t un rakst t, k ar gad jumos, kad nedzird gs cilv ks ierodas ar savu tulku, lai sa emtu nepieciešamo inform ciju. Ja nedzird gs cilv ks ierodas viens pats, komunik cija notiek rakstisk form . Jau šobr d liel m r komunik cija notiek elektroniski (e-pasts, elektronisk deklar šanas sist ma), ko nedzird gs cilv ks pats sp j veikt. Bieži vien nedzird gs cilv ks uz konsult ciju ierodas kop ar pavadoni (tulku), kurš uz emas komunik cijas lomu.

Person m ar redzes trauc jumiem nepieciešam s inform cijas sa emšanu vi iem piem rot veid nodrošina Latvijas Neredz go bibliot ka (LNerB) R g un t s re ion l s fili les. 2012.gad bibliot k re istr ti 2056 las t ji, kuriem izsniegti 265, 3 t kstoši gr matu un citu izdevumu. LNerB sniedz specializ tus pakalpojumus neredz giem, v jredz giem un visiem, kas nesp j las t parasti iespieddruku, izmantojot tradicion los bibliot ku pakalpojumus un specializ to datortehniku, nodrošinot nepieciešam s inform cijas pieejam bu Braila rakst , audiogr mat s un elektroniski. Saist b ar inform cijas sniegšanu iest d person m ar invalidit ti KM p c individu la piepras juma pied v iesp ju sa emt inform ciju.

3.4.3. Palielināt titrto raidjumu skaitu sabiedriskajā televīzijā (katru gadu)

Rezultāts: Personām ar invaliditāti nodrošināta iespēja saņemt informāciju vieniem pieejamā formātā.

Iesaistītas institūcijas: NRTP (tagad NEPLP)

2010. gadā kopā LTV 1. programmā ir pārraidītas 150 stundas ar subtitriem un surdotulkojumu (t.i., par 53 stundām vairāk nekā 2009. gadā). Ar surdotulkojumu uzskatās pārraidīta novada ziņās darbdienās; pirmo reizi ar surdotulkojumu pārraidīta Saeimas svinīgā sēde 4. maijā. Pirmo reizi ar subtitriem pārraidīta Valsts prezidenta V. Zatlera uzruna pirms 10. Saeimas vēlēšanām.

2011. gadā kopā LTV 1. programmā ir pārraidītas 205 stundas ar subtitriem un surdotulkojumu (t.i., par 55 stundām vairāk nekā 2010. gadā).

No 2012. gada februārā LTV ieviejami paplašinājuma raidjumu un filmu pārraidīšanu ar subtitriem un surdotulkojumu. Šim projektam tiek lietota papildus piešķirtā valsts budžeta mērķdotācija LVL 60 000,00 apmērā.

Raidjumu un filmu izvele, ko LTV pārraida ar subtitriem un surdotulkojumu, notika ciešā sadarbībā ar Latvijas Nedzirdīgo savienību un, ņemot vērā cilvēku ar dzirdes traucējumiem ieteikumus. Projekta realizācija norisinās vairākos posmos, ik pēc pāris mēnešiem paplašinot subtitrto raidjumu loku un atrodot pareizo tehnisko risinājumu, jo LTV tīrī jauna pieredze. Ikviena jauna raidjumu cikla vai filmu slejas izvele subtitrēšanai tika saskaņota ar LNS, ikmēneša žurnāls „Kopsol” (LNS izdevums) apkopojā nedzirdīgo skatītāju viedokļus par raidjumu demonstrējumiem ar subtitriem un surdotulkojumu.

2010. gadā ar subtitriem un surdotulkojumu pārraidītas 150 stundas, 2011. gadā 205 stundas, bet 2012. gadā kopā LTV1 un LTV7 programmās kopā ir pārraidītas 1079 stundas ar subtitriem un surdotulkojumu (t.i., par 874 stundām vairāk nekā 2011. gadā).

3.4.4. Nodrošināt iespēju personām ar invaliditāti saņemt pieejamu informāciju saistībā ar vēlēšanām (vēlēšanu gadā)

Iesaistītas institūcijas: Centrālās vēlēšanu komisija

Kopš 2001. gada pašvaldību vēlēšanām Centrālās vēlēšanu komisija gatavo materiālus vieglajai valodai par vēlēšanu kārtošanu. Materiāli vieglajai valodai par vēlēšanu kārtošanu ievietoti komisijas mājaslapā <http://web.cvk.lv/nub/public/29838.html>.

No 2002. gada kārtojošās Saeimas vēlēšanu kandidātu sarakstu un priekšvēlēšanu programmas ieskaņotās audioformātā.

2009. gada Eiroparlamenta vēlēšanās un 2010. gada Saeimas vēlēšanās kandidātu sarakstu un priekšvēlēšanu programmas tulkoti latviešu nedzirdīgo uzmanībai; Informatīvie klipji par vēlēšanu kārtošanu tiek nodrošināti ar titriem vai svaigāk informācija tajos atainota ar rakstveidā. Visām vēlēšanās un tautas nobalsošanās apkopotā un publicētā informācija, kuri vēlēšanu iecirkņi pieejami vēlētajiem ar kustību traucējumiem.

2013. gadā pašvaldību vēlēšanu iecerētās turpināt vēlēšanu informācijas izplatīšanu, piemēram, apkopot un publicēt vēlēšanu iecirkņu sarakstu, kuri pieejami vēlētajiem ar kustību traucējumiem, ievietot informāciju par pašvaldību vēlēšanu kārtošanas komisijas mājaslapā, informatīvos klipus par pašvaldību vēlēšanu kārtošanu papildināt ar svaigāko informāciju rakstveidā.

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rēķināšanu invaliditātes un tās izraisīto sekām šādas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015. gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībām stenošanas plāna 2010.-2012. gadam” izpildi

4. sada a „Vienl dz ga ties bsp jas atz šana, tiesas pieejam ba”

4.1. Izv rt t nepieciešam bu aktualiz t Civillikuma imenes ties bu da u izpildes termi š-2010.IV cet.)

Rezult ts: L mums par groz jumu Civillikum izstr des lietder bu
Iesaist t s instit cijas: TM, LM, Ties bsargs

Konvencijas pl n ietvertais pas kums izv rt t nepieciešam bu aktualiz t Civillikuma imenes ties bu da u ir izpild ts. R c bsp jas tiesisk regul juma p rskat šana Civillikum papildus min tajai konvencijai ir saist ta ar ar 2010.gada 27.decembra Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumu Nr.2010-38-01 „Par Civillikuma 358.panta un 364.panta atbilst bu Latvijas Republikas Satversmes 96.pantam”. L dz ar to Tieslietu ministrija 2011.gada 15.novembr Saeim iesniedza likumprojektus „Groz jumi Civillikum ” (Saeimas re . Nr.65/Lp11, apvienots ar Nr.53/Lp11), „Groz jumi Civilprocesa likum ” (Saeimas re . Nr.66/Lp11) un „Groz jumi B ri tiesu likum ” (Saeimas re . Nr.67/Lp11). Likumprojekti Saeim pie emti 2012.gada 29.novembr un tie st j s sp k 2013.gada 1.janv r .

5. sada a „Patst v gs dz vesveids un iek aušana sabiedr b ”

5.1. Ieviest valsts apmaks tus atbalsta pas kumus

Rezult ts: Pie emti MK noteikumi, par asistenta un surdotulka pakalpojumu sa emšanas k rt bu (izpildes termi š-2010.g.III cet.);
 Pie emti MK noteikumi par k rt bu, k d pieš ir valsts budžeta m r dot ciju pašvald b m asistenta un surdotulka pakalpojumiem (izpildes termi š-2010.g.IV cet.);
 Pie emti MK noteikumi par psihologa pakalpojumu nodrošin šanu b rnu ar invalidit ti imen m (izpildes termi š-2010.g.IV cet.);
 Pie emti groz jumi Sporta likum par atbalsta pas kumiem sportistiem ar invalidit ti (izpildes termi š-2011.g.II cet.)

Iesaist t s instit cijas: LM, pašvald bas, IZM

2012.gada 18.decembr tika pie emti MK noteikumi Nr.942 „K rt ba, k d pieš ir un finans asistenta pakalpojumu pašvald b ”, kas nosaka k rt bu, k d personai ar I vai II invalidit tes grupu un personai no 5 l dz 18 gadu vecumam ar invalidit ti pieš ir asistenta pakalpojumu pašvald b .

2012.gada 9.oktobr pie ma MK noteikumus 695 „K rt ba, k d pieš ir un finans asistenta pakalpojumu izgl t bas iest d ”, kas nosaka k rt bu, k d izgl tojam m person m ar invalidit ti izgl t bas iest d pieš ir no valsts budžeta apmaks tu asistenta pakalpojumu p rvietošan s atbalstam un pašapr pes veikšanai (turpm k – asistenta pakalpojums), pras bas asistentam, k ar asistenta pakalpojumiem nepieciešam valsts budžeta finans juma apr in šanas un pieš iršanas k rt bu.

2009.gada 15.decembra MK noteikumu Nr.1472 „K rt ba, k d Latvijas Neredz go biedr ba un Latvijas Nedzird go savien ba sniedz soci l s rehabilit cijas pakalpojumus un

nodrošina tehniskos palīdzības – tīflotehniku un surdotehniku” III¹ nodalījumā ir noteikta kārtība, kādā persona ar invaliditāti var saņemt surdotulka pakalpojumu.

Atsevišķi MK noteikumi par kārtību, kādā piešķir valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldībām asistentu un surdotulka pakalpojumiem netika izstrādāti, jo šo pakalpojumu finansēšanas kārtība tika iekārtota iepriekš minētajos ministru kabineta noteikumos.

Plānots, ka grozījumi Sporta likumā saistībā ar atbalstu cilvēkiem ar invaliditāti tiks sagatavoti kopā ar citiem aktu liem grozījumiem. Atbalsts sportistiem ar invaliditāti tiek sniegts esošā tiesiskajā regulējuma ietvaros, t.i., normatīvajos aktos noteiktā kārtībā piešķirto valsts budžeta līdzekļu (dotāciju) biedrības "Latvijas Paralimpiskā komiteja" un citu sporta ar invaliditāti jomā Sporta likumā noteiktā kārtībā atzīto sporta organizāciju programmu un pasākumu īstenošanai.

5.2. Noteikt kārtību komandas darba metožu piemērošanai pašvaldību sociālajiem darbiniekiem, strādājot ar individuālu sociālo gadījumu (izpildes termiņš 2010.g.IV ceturksnis.)

Rezultāti: Pieņemti grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā un attiecīgi MK noteikumi

Iesaistītais institūcijas: LM

2011.gada nogalē tika izstrādāts grozījumu projekts SPSP likumā, kas paredzētu citu institūciju pieņemto nekavējoties informēt sociālo dienestu, ja tās ir konstatējušas informāciju, ka personai nepieciešams atbalsts sociālā problēmu risināšanā. Tika paredzēti papildināti SPSP likuma ar sociālā darba prakses pamatprincipiem, t.sk., reglamentējot sociālā gadījuma vadības procesu, kur neatņemama sastāvdaļa ir starpprofesionālu komandas veidošana. SPSP likuma grozījumu projekts arī šīm normatīvajām aktiem virzīts tālāk.

Pasākumi, kas saistīti ar grozījumu tiesību aktos izstrādi un atbilstošu metodiskā atbalsta pasākumu organizāšanu jautājumos par sociālā gadījuma vadību, tajā skaitā par starpprofesionālu sadarbību, ir iekārtoti politikas plānošanas dokumenta „Pamatnostādnes profesionālā sociālā darba attīstībai 2014.-2020.gadam” projektā.

5.3. Noteikt pašvaldībām rekomendāciju alternatīvās sociālās aprūpes pakalpojumu apjomu un saturu (izpildes termiņš 2012.IV ceturksnis.)

Rezultāti: Sagatavotas vadlīnijas pašvaldībām

Iesaistītais institūcijas: LM, pašvaldības

LM, iekavējoties VARAM aktivitātes par pakalpojumu, klāsta („groza”) definēšanu katrā apdzīvotajā rajonā, lai iedzīvotāji skaidri zinātu, kādi pakalpojumi viņiem tiks nodrošināti, ir izstrādājusi shēmu, kādā sociālajiem pakalpojumiem ir nodrošināta obligātā noteiktā apdzīvotajā rajonā. Minētā shēma ir iestrādāta Reģionālās politikas pamatnostādņu 1. dzimē 2020.gadam. Laika posmā 1. dzimē 2020.gadam sociālo pakalpojumu jomā pašvaldībām jānosaka, ka pašvaldības obligāti nodrošina pakalpojumu minimumu, bez kuriem iedzīvotājiem un veselība, kā arī sociālā funkcionēšana ir apdraudēta. Pirmkārt tie ir aprūpes mājās pakalpojumi (tai skaitā, drošības poga, dienas mājās, mobilā brigāde), pašvaldības sociālā dienesta sociālā darba speciālistu veiktais sociālais darbs, kā arī atbalsta pasākumu nodrošināšana un konsultatīvā palīdzība. Minētajā shēmā ir iekārtoti arī tie sociālajiem

LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rēķinājamā invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanu 2010.-2012.gadam” izpildi

pakalpojumi, kurus šobrīd apmaksā no valsts budžeta sociāli vislielākajam riskam pakļautajām personu grupām pašsūtītājiem un kuriem pakalpojuma saņemšana nedrīkst būt atkarīga no pašvaldības finansējuma vai administratīvajām iespējām - sociālo rehabilitācijas pakalpojumi no prettiesiskā darbības cietušiem bērniem, cilvēku tirdzniecības upuriem, neredzīgām un nedzirdīgām personām, atkarīgām personām, slauģu sociālo rehabilitācijas kurss personām ar funkcionāliem traucējumiem, politiski represētām personām AES avārijas sekulīkvidāšanā dalībniekiem un AES avārijas rezultāta cietušajām personām līdz 18 gadu vecumam, tehniskopālglādzekū nodrošināšana, kasistenta un psihologa konsultācijas bērniem, kuriem pirmreizējī noteikta invaliditāte, un viņu vecākiem.

Tādā, kad ir nodrošināts pakalpojumu minimums, tiek attīstīti citi pakalpojumi, kuriem ir nepasliktināta klienta dzīves apstākļu un veicināta reintegrācija sabiedrībā, kuri tiks attīstīti atbilstoši pieprasījumam un pašvaldības iespējamos nodrošināt.

5.4. Papildināt valsts budžeta mērķdotācijas pašvaldībām, paredzot papildus finansējumu daļam atalgojumam sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar personām ar garīgā rakstura traucējumiem (izpildes termiņš- 2011.g. IV ceturksnis.)

Rezultāti: Pieņemti grozījumi MK noteikumos par valsts mērķdotāciju apmēru un nosacījumiem sociālo darbinieku amatalgū paaugstināšanai

Iesaistītas institūcijas: LM

Pašvaldības sociālie darbinieki nepieņemta tam, kas saistīts ar valsts budžeta mērķdotāciju papildināšanu pašvaldībām, paredzot papildus finansējumu daļam atalgojumam tikai tiem sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar konkrētu mērķgrupu, t.i. personām ar garīgā rakstura traucējumiem. Tādējādi papildus finansējums daļam atalgojumiem sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar konkrētu mērķgrupu netika noteikts.

2009.gada 26.maijā tika pieņemti MK noteikumi Nr.484 „Noteikumi par valsts mērķdotāciju apmēru un nosacījumiem sociālo darbinieku amatalgū paaugstināšanai”, kas nosaka valsts nodrošināt atbalsta veidu profesionālās sociālās darba ieviešanai un attīstībai pašvaldībās, atbalsta apmēru un nosacījumus tās saņemšanai.

5.5. Nodrošināt iespēju personām, kurām invaliditāte turpinās vai iestājusies jau pensijas vecumā (ja tas saistīts ar vecuma izraisītu primāro organismu), saņemt atvieglojumus un atbalsta pakalpojumus līdzvērtīgi personām, kurām invaliditāte piešķirta pirms pensijas vecuma sasniegšanas (izpildes termiņš- 2012.g. I ceturksnis.)

Rezultāti: Pieņemti MK noteikumi

Iesaistītas institūcijas: LM

2011.gada 1.janvārī spēkā Invaliditātes likums, kura 6.pantā otrās daļas 2.punktā ir noteikts, ka līdz 2014.gada 31.decembrim personām pēc valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas, pirmreizējī veicot invaliditātes ekspertīzi, izvērtējot fizisko vai garīgo spējumu ierobežojumu un, ja tas nav saistīts ar objektīvu vecuma izraisītu primāro organismu un atbilst invaliditātes noteikšanas kritērijiem, nosaka I, II vai III grupas invaliditāti. Savukārt likuma 6.pantā ceturtdaļā nosaka, ka personām pēc valsts LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rīcības plāna invaliditātes un tās izraisīto sekulīkvidāšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesību stenošanas plāna 2010.-2012.gadam” izpildi

vecuma pensijas pieš iršanai nepieciešam vecuma sasniegšanas, atkaroti veicot invaliditātes ekspertīzi, saglabā personas ar invaliditāti statusu ar to, ja funkcionēšanas ierobežojumi, atbilstoši kuriem noteikta invaliditāte, ir saistīti ar objektīvu vecuma izraisītu primāru organismu, kuras konstatētas pirms pensijas vecuma sasniegšanas. Tādējādi personām, kurām invaliditāte turpinās vai iestāsies jau pensijas vecumā (ja tā saistīta ar vecuma izraisītu primāru organismu) ir iespējams saņemt atvieglojumus un atbalsta pakalpojumus līdzīgi personām, kurām invaliditāte piešķirta pirms pensijas vecuma sasniegšanas.

5.6. Sekmēt grupu mājū (dzīvokļu) pakalpojumu pieejamību personām ar garšrakstura traucējumiem (pastāvīgi)

Rezultāti: Līdzfinansēt 8 pašvaldības veidot s grupu mājās (dzīvokļi)

Iesaistītās institūcijas: LM, pašvaldības

Skat. Ziņojuma par Rēķināšanu 3.5.apakšpunktu.

5.7. Veikt izglītības un sociālās aprūpes iestāžu ugunsdrošības uzraudzību (katru gadu)

Rezultāti: Katru gadu veiktas ugunsdrošības pārbaudes par ugunsdrošību prasību ieviešanai izglītības un sociālās aprūpes iestādēs

Iesaistītās institūcijas: IeM

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests 2010.gadā veica ugunsdrošības pārbaudi 1821 izglītības iestādēs, 2011.gadā -1843 un 2012.gadā -1795. 2010.gadā pārbaudītas 166 sociālās aprūpes iestādes, 2011.gadā -190 un 2012.gadā -182.

6. sadaļa „Izglītība”

6.1. Veicināt bērnu ar invaliditāti integrāciju pirmsskolas, vispārīgās izglītības un profesionālās izglītības iestādēs (izpildes termiņš-2011.g.I.cet.)

Rezultāti: Nodrošināt speciālās izglītības atbalsta sistēmas darbības koordināšanu

Iesaistītās institūcijas: IZM, LM

No 2011.gada 23.augusta bija spēkā MK noteikumi Nr.658 „Surdotulka pakalpojuma sniegšanas kārtība izglītības programmas apguvei” (turpmāk-MK noteikumi Nr.658), kuri ar 2013.gada 1.janvāri integrēti 2009.gada 15.decembra MK Nr.1472 „Kārtība, kādā Latvijas Neredzgo biedrība un Latvijas Nedzirdgo savienība sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošina tehniskos palīgdzekus – tīflotehniku un surdotehniku”), kas nosaka kārtību, kādā LNS pildot valsts deleģēto uzdevumu, piešķir personām ar dzirdes invaliditāti no valsts budžeta apmaksātu surdotulka pakalpojumu profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības un augstskolas izglītības programmas apguvei, kā arī minētā uzdevuma izpildes nosacījumus un kārtību.

No 2012.gada 9.oktobra ir spēkā MK noteikumi Nr.695 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu izglītības iestādēs”, kas nosaka kārtību, kādā izglītījamām personām ar invaliditāti izglītības iestādēs piešķir no valsts budžeta apmaksātu asistenta

pakalpojumu p rvietošan s atbalstam un pašapr pes veikšanai, pras bas asistentam, k ar asistenta pakalpojumiem nepieciešam valsts budžeta finans juma apr in šanas un pieš iršanas k rt bu.

No 2012.gada 16.oktobra ir sp k MK noteikumi Nr.709 „Noteikumi par Valsts pedago iski medic nisk s komisijas un pašvald bu pedago iski medic niskaj m komisij m”. Šie noteikumi paredz:

- reglament t valsts komisijas un pašvald bu komisiju kompetenci, profesion l s pras bas komisijas sast vtu un krit rijus atzinumu sniegšanai par piem rotas izgl t bas programmas ieteikšanu izgl tojamajam atbilstoši vi a vesel bas st voklim, sp j m un att st bas l menim;
- paplašin t valsts komisijas un pašvald bu komisiju kompetenci, paredzot t m jaunu uzdevumu noteikt izgl tojamiem ar speci l m vajadz b m nepieciešamos atbalsta pas kumus;
- noteikt profesion l s pras bas valsts un pašvald bu komisiju locek iem, kuras l dz šim nebija reglament tas, k ar noteikt krit rijus valsts komisijas un pašvald bas komisijas atzinuma sagatavošanai, akcent jot pedago iski psiholo isko pieeju izgl tojam izv rt šan un izgl tojam speci lo vajadz bu noteikšan . Pedago iski psiholo isk pieeja, pret ji l dzšin jam medic niskajam modelim, kur diagnozes esam ba nosaka nepieciešam bu p c speci l s izgl t bas programmas stenošanas, paredz izgl tojam trauc juma vai saslimšanas ietekmes uz izgl t bas procesu izv rt šanu, t d j di mazinot izgl tojamo ar speci l m vajadz b m soci l s atstumt bas risku.

No 2012.gada 16.oktobra ir sp k MK noteikumi Nr.710 „Noteikumi par visp r j s pamatizgl t bas un visp r j s vid j s izgl t bas iest žu nodrošin jumu atbilstoši izgl tojamo speci l m vajadz b m”. Tie ir izstr d ti saska ar Visp r j s izgl t bas likuma 53.panta pirmo da u, kas nosaka pras bas, k das izvirez mas visp r j s pamatizgl t bas un visp r j s vid j s izgl t bas iest d m, lai nodrošin tu izgl tojamo ar speci l m vajadz b m integr šanu min taj s izgl t bas iest d s.

2011.gad tika uzs kta ESF l dzfinans t s 1.2.2.4.1.apakšaktivit tes „Iek aujošas izgl t bas un soci l s atstumt bas riskam pak auto jauniešu atbalsta sist mas izveide, nepieciešam person la sagatavošana, nodrošin šana un kompetences paaugstin šana” stenošana, kuru pl nots pabeigt l dz 2013.gada beig m. Apakšaktiv tes ietvaros Latvijas pils t s ir izveidoti iek aujoš s izgl t bas atbalsta centri – Balvos, Daugavpil , Jelgav , J kabpil , J rmal , Liep j , R g un Valmier , kas nodrošina izgl t bas atbalsta sist mas funkciju stenošanu sav teritorij projekta ietvaros noteiktaj re ion , ietverot divus aspektus – individu lo atbalstu (ietver izgl tojamo sp ju un att st bas l me a diagnostic šanu, atbalsta pas kumu izv li, individu lo izgl t bas pl nu m r u izstr di, speci listu konsult cijas individu lam izgl tojamam par att st bas trauc juma kompens cijas strat ij m u.c.) izgl tojamam ar speci laj m vajadz b m un institucion lo atbalstu (izgl t bas iest d m, apr pes centriem, pašvald bu iest d m, kas ietver pal dz bas pas kumus k str d t ar konkr tiem izgl tojamiem, kuriem ir funkcion li trauc jumi un rodas probl mas izgl t bas proces). Katr centr ir izveidotas amatu vien bas, ar atbilstoši kvalific tiem speci listiem – centra vad t js, logop ds, psihologs, speci lais pedagogs un sekret rs.

Turpin s darbs pie interakt vo m c bu materi lu, k ar metodisko un profesion l s pilnveides materi lu izgl tojamiem ar funkcion liem trauc jumiem un to atbalsta person lam izstr des. Laboratorijas s kušas darbu pie studiju kursa speci laj pedago ij izstr des. Liep jas Universit tes Speci l s izgl t bas laboratorija ir izstr d jusi vienu no profesion l s pilnveides programm m, ko apguvuši 101 pedagogs, k ar kop uzs kta p r jo pedagogu profesion lo pilnveides programmu izstr de. Ar 2012.gada decembri tiek nodrošin ti m c bu kursi psihologiem, kuros var s apg t gan attiec go testu (iz emot DIEBELS) lietošanu, gan to

interpretāciju klānisko grupu griezumā. Šim nolikam tiek ar gatavoti mācību materiāli Moodle e-vidē. Mācību kursu dalībnieki saņemšanā testu vadīšanas, gan interpretācijas rokasgrāmatas, kā arī pārjās izdāles materiālus.

Tiek nodrošināta izglītības iestāžu pedagogu un atbalsta personāla kompetences paaugstināšana, lai uzlabotu izglītības iespējas izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem. Vienlaikus tiek realizēta atbalsta sistēmas iesaistītā institūciju, kuru skaits pārsniedz plaši noteikto kapacitātes stiprināšana.

Aktīvi visā Latvijā tiek organizēti informatīvi izglītojoši pasākumi (semināri, konferences, diskusiju forumi) pedagogiem, vecākiem, izglītojamiem, u.c. atbalsta sistēmas iesaistītajām personām.

Kopš 2010.gada uzskaitā ESF finansētās 1.2.2.4.2.apakšaktivitātes „Atbalsta pasākumu īstenošana jauniešu sociālās atstumtības riska mazināšanai un jauniešu ar funkcionāliem traucējumiem integrācijai izglītībā” īstenošana, kuras mērķis ir nodrošināt mācību atbalstu jauniešiem ar mācīšanās problēmām un veicināt piemērotu izglītības un tālizglītības ceļu pieejamību jauniešiem obligātajā izglītības vecumā ar zemu pamatprasmju, jauniešiem sociālās korekcijas izglītības iestādēs un jauniešiem ar funkcionāliem traucējumiem. Apakšaktivitātes ietvaros ESF atbalstu mācībmaiņai saņēmuši 17 662 sociālās atstumtības riska grupā izglītojamie. 2011./2012.mācību gadā vispārīgajās skolās mācās 3 567 izglītojamie ar speciālo vajadzību, kas ir 51,7% no kopējā izglītojamo ar speciālo vajadzību skaita. Salīdzinājums iepriekšējo mācību gadu iekārtu un integrāto skolu skaitam ir palielinājies par 23,4%, kas skaidrojams ar to, ka palielinājies izglītības iestāžu pieejamība bērniem ar speciālo vajadzību, tālāk ar kustību traucējumiem.

Kopumā šīs aktivitātes ietvaros bērni tiek iesaistīti dažādos integrācijā izglītojošās rakstura pasākumos – bērniem tiek organizētas vasaras nometnes, pūsskolas interešu izglītības pulciņi, pagarinātās dienas grupas u.c. Tāpat izglītības iestādēs tiek piesaistīti atbalsta personāls – logopēdi, psihologi, pedagoga palīgi u.c.

7. sadaļa „Veselība un rehabilitācija”

7.1.Ieviest individuālo rehabilitācijas plānus personām ar prognozējamu invaliditāti un personām ar invaliditāti (izpildes termiņš-2011.g.IV ceturksnis.)

Rezultāti: Pieņemti MK noteikumi par individuālo rehabilitācijas plānu
Iesaistītās institūcijas: LM, VM, pašvaldības

2011.gada 4.janvārī pieņemti MK noteikumi Nr.9 „Noteikumi par individuālo rehabilitācijas plānu personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti”, kas nosaka:

individuālajai rehabilitācijas plānā personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti iekārtājamā pasākumu veidus un termiņus;

individuālo rehabilitācijas plāna veidlapas paraugu;

kārtību, kādā rīstītojošais rīstīd un īsteno individuālo rehabilitācijas plānu personai ar prognozējamu invaliditāti;

kārtību, kādā pašvaldības sociālās dienests izstrādā un īsteno individuālo rehabilitācijas plānu personai ar invaliditāti.

7.2. Izveidot jaunu, uz Starptautisk funkcion šanas, nesp jas un vesel bas klasifik cij noteiktajiem principiem balst tu invalidit tes noteikšanas sist mu (izpildes termi š - 2011.g.IV cet.)

Rezult ts: Pie emti MK noteikumi, kas nosaka krit rijus un termi us prognoz jamas invalidit tes, invalidit tes un darbsp ju zaud juma noteikšanai daž d m personu grup m

Iesaist t s instit cijas: LM

2012.gad person m, atbilstoši Invalidit tes likumam, invalidit tes un darbsp ju zaud juma noteikšanas krit rijus, termi us un k rt bu reglament ja Invalidit tes likumam pak rtotie MK 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1209 „Noteikumi par prognoz jamas invalidit tes, invalidit tes un darbsp ju zaud juma noteikšanas krit rijiem, termi iem un k rt bu”.

Pamatojoties uz Zi ojuma 2.2.apakšpunkt min to, MK noteikumus, kas nosaka krit rijus un termi us prognoz jamas invalidit tes, invalidit tes un darbsp ju zaud juma noteikšanai daž d m personu grup m, pl nots izstr d t 2013.gad .

7.3. Paplašin t soci l s rehabilit cijas pakalpojumu person m ar redzes un dzirdes invalidit ti (izpildes termi š - 2012.g.IV cet.)

Rezult ts: Soci l s rehabilit cijas programmu ietvaros ieviesti divi jauni pakalpojumi person m ar redzes invalidit ti un etri - person m ar dzirdes invalidit ti.

Iesaist t s instit cijas: LM

Personas ar redzes invalidit ti var sa emt Zi ojuma 4.3.apakšpunkt min tos asistentu pakalpojumu un personas ar dzirdes invalidit ti, kuras apg st izgl t bas programmu profesion l s pamatizgl t bas, profesion l s vid j s izgl t bas vai augst k s izgl t bas iest d , kur m dzirdes trauc jumus nevar kompens t ar tehniskajiem pal gl dzek iem un kur m, pamatojoties uz rst još rsta izzi u, pakalpojuma sniedz js ir noteicis surdotulka pakalpojuma nepieciešam bu, no 2011.gada 1.septembra ir ties bas sa emt no valsts budžeta apmaks tu surdotulka pakalpojumu izgl t bas programmu apguvei. Izgl t bas programmas apguvei noteikt surdotulka pakalpojuma apjoms vienai personai nevar p rsniegt 480 akad misk s stundas m c bu gada laik .

No 2013.gada 1.janv ra surdotulka pakalpojumu saskarsmes nodrošin šanai ar cit m fiziskaj m un juridiskaj m person m ir ties bas sa emt personai, kurai dzirdes trauc jumus nevar kompens t ar tehniskajiem pal gl dzek iem un kurai, pamatojoties uz rst još rsta izzi u, pakalpojuma sniedz js ir noteicis surdotulka pakalpojuma nepieciešam bu. No valsts budžeta apmaks tu surdotulka pakalpojumu ir ties bas sa emt l dz 120 stund m gad .

7.4. Uzlabot profesion l s rehabilit cijas pakalpojumu sa emšanas iesp jas (izpildes termi š - 2012.g.IV cet.)

Rezult ts: Pilnveidota Soci l s integr cijas valsts a ent ras infrastrukt ra:

- renov tas profesion l s rehabilit cijas pakalpojumu sniegšanas telpas, piel gojot t s person m ar funkcion liem trauc jumiem;

- piel gotas 42 dz vojam s telpas person m, kuras p rvietojas rati kr slos.

Iesaist t s instit cijas: LM

LMzino_230413; Informat vais zi ojums „Par r c bas pl na invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto N ciju Organiz cijas Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl na 2010.-2012.gadam”” izpildi

2012.gada III ceturksnā īstenojams ERAF projekts **”Infrastruktūras uzlabošana, IKT un aprūpējuma modernizācija Jūrmalas profesionālajās vidusskolās”**, Nr.2010/0174/3DP/3.1.1.1.0/10/IPIA/VIAA/025 laika periodā no 01.10.2010. līdz 30.09.2012. ar mērķi uzlabot Jūrmalas profesionālās vidusskolas infrastruktūru Latvijā prioritāro profesionālās izglītības programmu īstenošanai, lai attīstītu profesionālās izglītības apguvi un nodrošinātu iespēju saņemt profesionālo rehabilitāciju personām ar funkcionāliem traucējumiem nacionālā mērogā. Projekta ietvaros Slokas ielā 61, Jūrmalā izveidota praktisko nodarbinātību telpa (vešanas mazgātuve) un 2 elektronikas mācību telpas. Slokas ielā 68, Jūrmalā veikta kasērtināšana, logu un grīdas segumu, ventilācijas sistēmas nomaiņa, 6 sanitāro mezglu renovācija, modernizācija 2 mācību kabineti (informātikas, matemātikas) un bibliotēka, veikta mācību virtuves un dārzeņu paplašināšana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem un teritorijas labiekārtošana, uzlabojot vides pieejamību cilvēkiem, kas pārvietojas ratiņkrēslā.

2010.gada III ceturksnā laiks no 23.02.2009. līdz 30.09.2010. īstenojams ERAF projekts **”Sociālās integrācijas valsts ārstniecības infrastruktūras pilnveidošana profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai”**, Nr.3DP/3.1.4.1.2./08/IPIA/CFLA/001/001 ar mērķi izveidot infrastruktūru profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai un iespēju paplašināšanai personām ar invaliditāti un prognozējamu invaliditāti darbspējās vecumā. Dubultu prospektā 71, Jūrmalā rekonstruētas un pielāgotas pakalpojumu sniegšanas telpas, uzstādītas jaunas ierīces un aprūpējums – zemsensmasžas un medicīniskās vannas, cirkulārs un šārkodu dušas, saules istaba, tvaika pirts ar rēstniecisko baseinu, fizioterapijas zāle un slinga terapija, treniņi, fizikālā terapija u.c. Rekonstruētas 60 dzīvokļu telpas, t.sk. 22 telpas pielāgotas cilvēkiem, kas pārvietojas ratiņkrēslā, kā arī nodrošināta vides pieejamība un veikta teritorijas labiekārtošana. Slokas ielā 68, Jūrmalā, izbūvējot iekštelpas jaunu pabeigto uz B korpusa 2.stāvu, būtiski uzlabota vides pieejamība mācību telpām un paplašināts dzīvokļu skaits, kas piemērotas personām ar funkcionāliem traucējumiem, t.sk. cilvēkiem ratiņkrēslā. Realizējot projektu, dzīvokļu istabiņu, kas pielāgotas personām ar funkcionāliem traucējumiem, skaits palielinājies no 20 uz 27, nodrošinot 35 gultasvietas.

Laika periodā no 01.05.2010. līdz 31.12.2010. īstenojams ERAF projekts **”SIVA koledžas studiju programmu kvalitātes uzlabošana”**, Nr.2010/0074/3DP/3.1.2.1.1/09/IPIA/VIAA/022 ar mērķi veikt telpu un iekārtu modernizāciju studiju programmu kvalitātes uzlabošanai un vides pielāgošanai personām ar funkcionāliem traucējumiem. Slokas ielā 61, Jūrmalā veikts divu SIVA mācību telpu remonts, nomaiņots grīdas segums, uzlabojot pārvietojamības personām ar funkcionāliem traucējumiem t.sk. cilvēkiem ratiņkrēslā.

8. sadaļa „Darbs un nodarbinātība”

8.1. Uzlabot personu ar invaliditāti nodarbinātības iespējas (izpildes termiņš – katru gadu)

Rezultāts: īstenoti aktīvi nodarbinātības pasākumi „Pasākumi noteiktām personu grupām”.
Iesaistītās institūcijas: LM

Skat. Ziņojuma par Rēcības plānu 3.2.apakšpunktu.

8.2. Izvērtēt papildus pasākumu ieviešanas nepieciešamību personu ar invaliditāti nodarbinātības veicināšanai (izpildes termiņš-2011.g.IV ceturksnis.)

Rezultāti: Lūmums par grozījumu esošajās normatīvajās aktos vai jaunu normatīvo aktu izstrādes nepieciešamību

Iesaistīt institūcijas: LM, EM

Šobrīd jābūt personai, kura ir ieguvusi bezdarbnieka statusu vai darba meklētāja statusu, tostarp ar personām ar invaliditāti ir vienlīdzīgās tiesībās piedalīties NVA organizācijās apmācības vai nodarbinātības pasākumos. Lai veicinātu apmācību un nodarbinātības pasākumu pieejamību personām ar invaliditāti, kā arī šo personu iekļaušanos darba tirgū, 2011.gada 25.janvārī Ministru kabineta noteikumos Nr.75 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizāšanu un finansēšanu kārtību un pasākumu īstenošanas izvēles principiem” ir veikti vairāki grozījumi, paredzot finansējumu mācību un prakses vietās bezdarbniekiem ar invaliditāti pielāgotā atbilstoši ergoterapeitiskajam atzinumam, bet ne vairāk kā 500 latu vienai mācību vai prakses vietai, paredzot iespēju finansēt izdevumus segšanai par surdotulku, asistentu, ergoterapeitu un citu speciālistu pakalpojumiem. Ja darba devējs, kas noslēdz līgumu par pasākuma īstenošanu, ir biedrība vai nodibinājums, kura darbības mērķis ir atbalsta sniegšana personām ar invaliditāti un kurš nodarbina bezdarbniekus šādās profesijās – asistents vai pavadonis personām ar invaliditāti, surdotulks, latviešu nedzirdgoz mju valodas tulks, interešu pulciņa audzinātājs personām ar invaliditāti, speciālais pedagogs –, NVA sedz valsts sociālo apdrošināšanas obligātās iemaksas no algas dotācijas daļas, ko tādēļ finansē par pasākumos iesaistītajiem bezdarbniekiem.

paši personām ar invaliditāti paredzēt pasākums ir „Pasākums noteiktām personu grupām”. Komplekso atbalsta pasākumu ietvaros personas ar invaliditāti ir viena no prioritārajām mērķa grupām, tostarp pasākumam „Darba vieta jaunietim” un pasākumam „Atbalsts jauniešu brīvprātīgajam darbam”, kur salīdzinājumā ar citām šajās pasākumos iesaistītajām personām, tieši personām ar invaliditāti tiek sniegts papildu finanšu atbalsts, tāpat ar pasākumu „Apmācība pie darba devēja” personām ar invaliditāti ir noteikts papildu atbalsts. Lai nodrošinātu iespēju saņemt atbalstu mērķgrupā izglītības apmācības pasākumos nodarbinātām personām vecuma grupā no 25 līdz 44 gadiem ieskaitot, personas ar invaliditāti ir noteiktas kā vienas no prioritāri iesaistītajām šajās pasākumos, jo personas ar invaliditāti bezdarbā riskam ir pakautas visvairāk.

8.3. Nodarbinātības valsts aģentūras īstenojamajam aktīvajam nodarbinātības pasākuma „Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija, kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve” ietvaros iekļautam apmācību programmas, kuras ir pieejamas arī personām ar invaliditāti (izpildes termiņš-katru gadu)

Rezultāti: Iepirkumu tehniskajās specifikācijās noteiktas prasības izglītības iestādēm nodrošināt apmācības iespējas personām ar invaliditāti

Iesaistīt institūcijas: LM

NVA tehniskajās specifikācijās noteiktas prasības izglītības iestādēm nodrošināt apmācības iespējas personām ar invaliditāti. Iepirkuma līguma izpildes laikā nepieciešams katru gadu uzņemties personas ar invaliditāti apmācību īstenošanas vietas un nodrošināt atbilstošu apmācību procesu (tai skaitā nodrošina iespēju veikt NVA finansētos individuālos LMzino_230413; Informatīvais ziņojums „Par rēķinājamajām invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas „Par personu ar invaliditāti tiesību īstenošanu 2010.-2012.gadam” izpildi

piel gojumus). Ja apm c b tiek iesaist ts izgl tojamais ar dzirdes invalidit ti, pretendents nodrošina iesp ju NVA finans tam surdotulkam apm c bas viet sniegt surdotulka pakalpojumu.

Inform cija par personu ar invalidit ti iesaisti apm c b 2010.-2012.g.

Apm c bas veids	2010		2011		2012	
	Apm c b iesaist t s personas ar invalidit ti	No tiem e- apm c b iesaist ti	Apm c b iesaist t s personas ar invalidit ti	No tiem e- apm c b iesaist ti	Apm c b iesaist t s personas ar invalidit ti	No tiem e- apm c b iesaist ti
Profesion l apm.	296	0	645	15	766	10
Augst k s izgl t bas ieguvs	19	0	0	0	0	0
Neform l apm.	2008	0	1901	0	1381	0
Kop	2323	0	2546	15	2147	10

9. sada a „Statistika un datu v kšana”

9.1.Paplašin t Centr l s statistikas p rvaldes nodrošin tos datus (izpildes termi š - 2011.g.IV cet.):

9.1.1.S kot ar 2010.gadu paplašin t m jsaimniec bu apsekojumu ar pamatr d t ju „personas aktivit tes statuss”.

Rezult ts: M jsaimniec bu apsekojumu datu anal z iesp jams ieg t kopsavilkuma inform ciju par person m, kuras k savu aktivit tes statusu nor d jušas „inval ds vai ilgstoša darbnesp j ga persona”.

Iesaist t s instit cijas: EM

No 2009.gada, apvienojot Darbasp ka izlases apsekojuma pamatanketas jaut juma par personas aktivit tes statusu p rskata ned divas atbildes „Inval ds” un „Ilgstoši darbnesp j ga persona”, ir izveidota viena atbilde „Inval ds vai ilgstoši darbnesp j ga persona”. Turkl t ir ar atbilde „Str d jošs inval ds”. Liel k da a no inval diem, kuri bija nodarbin ti, uzskat ja sevi par str d jošiem inval diem.

Saska ar Darbasp ka izlases apsekojuma rezult tiem, 2011.gada 2.ceturksn bija 56,3 t kst. inval du (ieskaitot ar str d jošos inval dus) vai ilgstoši darbnesp j gu personu 15–64 gadu vecum , no kur m 9,1 t kst. personu bija nodarbin tas. Gandr z 2/3 min to nodarbin to personu str d ja pilnu darba laiku, bet vair k nek 4/5 – bija darba m ji.

9.1.2. Darbasp ka apsekojumam 2011.gad pievienot moduli-personu ar invalidit ti iesaist šan s darba tirg (izpildes termi š-2012.g.IV cet.)

Rezult ts: Pieejama statistika par personu ar invalidit ti iesaist šanos darba tirg
Iesaist t s instit cijas: EM

2011.gada IV ceturksn Darbasp ka izlases apsekojumam tika pievienots modulis „Personu ar ilgstoš m vesel bas probl m m vai darbasp jas ierobežojumiem nodarbin t ba”, kura m r is bija nodrošin t inform ciju par nodarbin t bu person m ar ilgstoš m vesel bas probl m m vai darbasp jas ierobežojumiem, t.sk. person m ar invalidit ti, k ar noskaidrot, ar k diem ierobežojumiem personas saskaras darba dz v savu ilgstošo slim bu un vesel bas st vok a probl mu d .

Dati par person m ar invalidit ti tika ieg ti no neliela skaita respondentu atbilžu, l dz ar to detaliz tu inform ciju par personu ar invalidit ti iesaist šanos darba tirg nav iesp jams sagatavot, jo t neatbilst droši public jamas inform cijas krit rjiem.

Modu a rezult ti par d ja, ka katram ceturtajam str d jošam inval dam vai ilgstoši darbnesp j gai personai viena no nopietn k m ilgstoš s vesel bas st vok a probl m m vai slim b m bija muguras vai sprandas probl mas, ieskaitot artr tu un reimatismu. L dz ar to ar katram trešajam str d jošam inval dam vai ilgstoši darbnesp j gai personai bija past v gas vai ilgstošas gr t bas sniegties vai stiepties, kas ietekm ja personas dz ves kvalit ti kopum . Katrs trešais str d jošais inval ds vai ilgstoši darbnesp j ga persona nor d ja, ka ilgstošas vesel bas st vok a probl mas vai slim bas, k ar darbasp jas ierobežojumi ietekm stundu skaitu ned , ko persona var str d t.

2011.gada 2.ceturks a modu a „Personu ar ilgstoš m vesel bas probl m m vai darbasp jas ierobežojumiem nodarbin t ba” galvenie rezult ti tiks public ti datu kr jum „Darbasp ka apsekojuma galvenie r d t ji Latvij 2012.gad ”, ko pl nots izdot 2013.gada j nij .

9.2. Pilnveidot VDE VK Invalidit tes informat vo sist mu, lai nodrošin tu prec zu un aktu lu datu uzglab šanu par vis m person m ar invalidit ti valst sadal jum p c dzimuma, vecuma, re ion l griezum , p c diagnoz m, pakalpojumu nepieciešam bas u.c. griezumos (izpildes termi š- 2012.g.IV cet.)

Rezult ts: Digitaliz ti arh vu dati par person m ar invalidit ti. Pieejami visaptveroši statistikas dati par person m ar invalidit ti valst

Iesaist t s instit cijas: LM

ERAF projekta „Arh va datu digitaliz cija un e-pakalpojumu ieviešana” ietvaros :

IIS ievad ti dati par 21 000 personu ar invalidit ti (person m invalidit te noteikta l dz 1997.gadam ieskaitot).

Lai nodrošin tu visaptverošus statistikas datus par person m ar invalidit ti valst , izveidota un ieviesta IIS iek auto invalidit tes datu apstr des un anal zes sist ma, kas izmanto Datu b zu vad bas sist mas Oracle Biznesa inteli enes r kus. Š di r ki auj lietot jam draudz g veid ieg t un vizualiz t daž du diagrammu veid sarež tus kopsavilkumus par invalidit ti valst (p c dzimuma, vecuma, re ioniem/ novadiem, p c diagnoz m, pakalpojumu nepieciešam bas u.c. griezumos).

Secinājumi:

Rīcības plāna un Konvencijas plāna izpildes laikā ir izdevies stenot šādus pasākumus:

- 1) ieviests efektīvārstniecības procesa un rehabilitācijas kontroles mehānisms ilgtermiņā ekonomiskajam valsts budžeta izdevumiem. Veselības inspekcija katru gadu veic veselības aprūpes un darbspēju ekspertīzes kvalitatīvu kontroli, izskatot fizisku un juridisku personu iesniegumus, sūdzības;
- 2) pieņemti lēmumi par to, ka nav nepieciešams izstrādāt Diskriminācijas novēršanas likumu;
- 3) pieņemti grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kur noteikts atšķirīgā atbilstības izvērtējumam personas invaliditātes dēļ;
- 4) laika periodā no 2010.-2012.gadam pedagogi ir apguvuši tādus izglītības kursus un ieguvuši sertifikātu par profesionālo pilnveidi (t.sk. speciālajiem izglītības);
- 5) veikti pasākumi pieejamā mērcē iestāžu transporta nodrošināšanai bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem dažādu ERAF projektu ietvaros;
- 6) 2011.gada IV ceturksnī, atbilstoši Konvencijas plānam, tika izstrādātas vadlīnijas bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem, kas skaidro būvnormatīvos noteiktās vides pieejamības prasības;
- 7) 2012.gada I ceturksnī stenoti semināri (6 kopā) arhitektiem, būvuzraugiem u.c. bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem un studentiem par vides pieejamības labo praksi personām ar redzes, dzirdes, kustību un intelektuālās attīstības traucējumiem;
- 8) izstrādāti testi, protokoli un cita dokumentācija, kas nepieciešama Valsts komisijas darbam, īmenes rīstiem u.c. iesaistītajām pusēm. Laika periodā no 2010.-2012.gadam izstrādāta rokasgrāmata par darbspēju un funkcionālo ierobežojumu izvērtēšanu un rehabilitāciju;
- 9) izstrādāta metodika, normatīvie akti, kas ļauj Valsts komisijai izvērtēt vajadzību pēc rehabilitācijas pakalpojuma, kas veicina atbilstoša pakalpojuma piemērošanu;
- 10) Konvencijas plāna ietvertais pasākums izvērtēt nepieciešamību aktualizēt Civillikuma īmenes tiesību daļu ir izpildīts, izdarot grozījumus Civillikumā, kas stās spēkā 2013.gada 1.janvārī;
- 11) personām, kurām invaliditāte turpinās vai iestāsies jau pensijas vecumā (ja tas saistīts ar vecuma izraisītu primāro organismu) ir nodrošināta iespēja saņemt atvieglojumus un atbalsta pakalpojumus līdzīgām personām, kurām invaliditāte piešķirta pirms pensijas vecuma sasniegšanas;
- 12) sekmīga grupu mācību (dzīvokļu) pakalpojumu pieejamību personām ar garīgā rakstura traucējumiem (pastāvīgi). 2012.gadā Latvijā darbojās 11 grupu mācības (dzīvokļi);
- 13) ieviesti individuāli rehabilitācijas plāni personām ar invaliditāti un prognozējama invaliditāti;
- 14) laika periodā no 2010.-2012.gadam tika pilnveidota Sociālās integrācijas valsts aģentūras infrastruktūra, lai uzlabotu profesionāli rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas iespējas;

- 15) lai NVA stenotaj nodarbin t bas pas kumu „Profesion l apm c ba, p rkvalifik cija, kvalifik cijas paaugstin šana un neform l s izgl t bas ieguve” iek autu apm c bu programmas, kuras pieejamas ar person m ar invalidit ti, NVA tehniskaj specifij noteiktas pras bas izgl t bas iest d m nodrošin t apm c bas iesp jas person m ar invalidit ti. Iepirkuma l guma izpildes laik nepieciešam bas gad jum uz em personas ar invalidit ti apm c bu stenošanas viet s un nodrošina t m atbilstošu apm c bu procesu;
- 16) no 2011.gada IV ceturkš a Centr l s statistikas p rvaldes datos par m jsaimniec bu apsekojumu ir stenota iesp ja ieg t kopsavilkuma inform ciju par person m, kuras k savu aktivit tes statusu nor d jušas „inval ds vai ilgstoši darbnesp j ga persona”. No 2009.gada, apvienojot Darbasp ka izlases apsekojuma pamatanketas jaut juma par personas aktivit tes statusu p rskata ned divas atbildes „Inval ds” un „Ilgstoši darbnesp j ga persona”, ir izveidota viena atbilde „Inval ds vai ilgstoši darbnesp j ga persona”. Turkl t ir ar atbilde „Str d jošs inval ds”;
- 17) digitaliz ti arh va dati par person m ar invalidit ti ERAF projekta „Arh va datu digitaliz cija un e-pakalpojumu ieviešana”.

Da ji tika stenoti š di pas kumi, kuru ieviešana joproj m turpin s:

- 1) turpin s 2010.gad uzs kt s ESF projekta „Darbsp ju v rt šanas sist mas pilnveidošana” aktivit tes. Pilnveidot s invalidit tes sist mas ieviešana tiek pl nota stenot pak peniski paredzot jaunu, Starptautisk s funkcion šanas, nesp jas un vesel bas klasifik cijas principiem atbilstošu, invalidit tes noteikšanas krit riju izstr de. Projekta stenošanas termi š ir 2013.gada 31.decembris. Invalidit tes sist mas projekts nodots aprob šanai jaun s sist mas ieviešanas izm in jumprojekta ietvaros. Izm in jumprojekta ietvaros veiktas 400 personu ar invalidit ti ekspert zes, iesaistot proces vair k nek 150 daž du jomu speci listus. Da ji ir vienk ršots invalidit tes noteikšanas process un Valsts komisijai dokument ciju iesp jams aizpild t elektroniski;
- 2) nodrošin ts atbalsts personu ar invalidit ti atgriešanai darba tirg . NVA turpina stenot akt v s nodarbin t bas pas kumu „Pas kums noteikt m personu grup m”, „Kompleksos atbalsta pas kumus” u.c.;
- 3) veikti pas kumi rstniec bas iest žu pieejam bas pak peniskais nodrošin šanai person m ar invalidit ti;
- 4) personu ar invalidit ti, kur m ir smagi funkcion lie trauc jumi integr cijai sabiedr b nodrošin ts asistenta pakalpojums izgl t bas iest d s, pašvald b u.c.;
- 5) noteiktas jaunas atbalsta formas un pas kumi inval du nodarbin t bas veicin šanai;
- 6) Valsts komisija turpina pilnveidot invalidit tes noteikšanas sist mu un no 2010.l dz 2012.gadam ir stenots t s pirmais stenošanas etaps – sist mas izstr de un aprob šana. 2013.gad pl nots stenot v l divus etapus - diskusijas ar personu ar invalidit ti intereses p rst vošaj m nevalstiskaj m organiz cij m, sabiedr bas inform šana, izmaksu anal zes veikšana un likumdošanas b zes pilnveidošana, bet l dz 2015.gadam notiks t s praktiska ieviešana;

- 7) Ar 2009.gada 1.janvāri piemaksas pieņemimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu aprūpi tika paaugstināts no 50 līdz 75 latiem mēnesī. 2010.-2012.gadā piemaksas aprūpi netika pārskatīti;
- 8) lai uzlabotu tehnisko palīdzību pakalpojuma pieejamību un palielinātu to apjomu, tika izstrādāti un 2012.gada 13.martā akceptēti „Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 15.decembra MK noteikumos Nr. 1474 „Tehnisko palīdzību noteikumi””. Minētie grozījumi paplašina noteikumu regulējumu tehnisko palīdzību iegādei, izmantojot līdzmaksājumu, precīz tehnisko palīdzību saņemšanu steidzamā kārtībā, (t.sk., paredzot iespēju personām ar prognozējamu invaliditāti saņemt tehniskos palīdzības līdzekļus steidzamā kārtībā), pastiprina personas un tās mantinieku atbildību par patāpinātu tehnisko palīdzību;
- 9) organizēti semināri un sagatavota informācija elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, bet LM nav sagatavojusi metodiskos materiālus par personu ar garīgā rakstura traucējumiem specifiskajām vajadzībām;
- 10) veikti pasākumi vispārējās izglītības, speciālās izglītības, profesionālās izglītības un augstskolas izglītības iestāžu pieejamības pakāpeniskai nodrošināšanai;
- 11) no 2010.-2012.gadam veikti pasākumi infrastruktūras un transporta pieejamības pakāpeniskai sakārtošanai personām ar invaliditāti;
- 12) nodrošināta iespēja personām ar invaliditāti saņemt informāciju tām pieejamos formātos valsts pārvaldes iestādēs un mājaslapās un saistībā ar tās;
- 13) katru gadu no 2010.-2012.gadam palielināts titrto raidījumu skaits sabiedriskajās televīzijās;
- 14) ieviestas jaunas profesionālās izglītības programmas, kas veicinās invalīdu nodarbinātību. Profesionālās izglītības iestādes uz 2013.gada 1.janvāri mēģinās 284 izglototājus ar speciālām vajadzībām;
- 15) tiesību aktu harmonizācija, lai nodrošinātu Pamatnostādņu noteikto pasākumu īstenošanu (Grozījumi likumā „Par valsts pensijām”, ”Par maternitātes un slimības atpūšanos” un Valsts sociālo pabalstu likumu) tika uzskatīti 2005.gada 27.oktobrī, kad Saeima pieņēma likumu „Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā”, kas paredz jābūrna invalīda kopšanas pabalsta ieviešanu un turpināšanu līdz 2008.gadam, kad tika ieviests jauns valsts sociālās atpūšanos šānas pabalsts – vecāku pabalsts un pamatnostādņu neparedztais pabalsts invalīdam, kuram ir nepieciešama kopšana. Saskaņā ar 2009.gada 1.janvāri, valsts sociālās atpūšanos juma pabalsta aprūpi invalīdiem kopš bērības paaugstināts no 50 līdz 75 latiem. 2012.gadā pasākumi attiecībā uz Valsts sociālo pabalstu likumu noteikto pabalstu invalīdiem aprūpi paaugstināšanu netika veikti;
- 16) ieviesti valsts apmaksāti atbalsta pasākumi invalīdiem un saistībā ar tiem pieņemti attiecīgi MK noteikumi, par asistenta un surdotulka pakalpojumu saņemšanas kārtību, surdotulka pakalpojumiem un psihologa pakalpojuma nodrošināšanu bērniem invalīdiem. Netika pieņemti atsevišķi MK noteikumi par kārtību, kādā piešķir valsts budžeta mērķcīņu pašvaldībām asistenta un surdotulka pakalpojumiem un nav izdarīti grozījumi Sporta likumā par atbalsta pasākumiem sportistiem ar invaliditāti;
- 17) netika sagatavotas vadlīnijas pašvaldībām, lai noteiktu rekomendāciju alternatīvās sociālās aprūpes pakalpojumu apjomu un saturu, bet šāmas veidtas ir iestrādātas Reģionālās politikas pamatnostādņās līdz 2020.gadam;

- 18) Konvencijas plānā tika plānots pieņemt grozījumus par valsts mērķu dotāciju apmēru un nosacījumiem sociālo darbinieku amatalgu paaugstināšanai, paredzot papildus finansējumu darbinieku algojumam sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar personām ar garā rakstura traucējumiem. 2009.gada 26.maijā tika pieņemti MK noteikumi Nr.484 „Noteikumi par valsts mērķu dotāciju apmēru un nosacījumiem sociālo darbinieku amatalgu paaugstināšanai”, bet netika izdalīti atsevišķi sociālie darbinieki, kas strādā ar personām, kurām ir garā rakstura traucējumi;
- 19) turpinās speciālo izglītības atbalsta sistēmas darbības koordināšana, veicinot bērnu ar invaliditāti integrāciju pirmsskolas, vispārīgās un profesionālās izglītības iestādēs;
- 20) darbaspēka apsekojumam 2011.gadā pievienots modulis-personu ar invaliditāti iesaistīšana darba tirgū, bet 2011.gada 2.ceturksnā moduļa „Personu ar ilgstošām veselības problēmām vai darbspējās ierobežojumiem nodarbinātība” galvenie rezultāti tiks publicēti datu krājuma „Darbspēka apsekojuma galvenie rezultāti Latvijā 2012.gadā”, ko plānots izdot 2013.gada jūnijā.

Rc pasākumu un Konvencijas plāna ietvaros netika īstenoti šādi pasākumi:

- 1) netika ieviesta valsts atbalsta programma specializēto darbinieku izveidošanai un funkcionēšanai, lai panāktu nodarbinātību invalīdu ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem skaita pieaugumu, jo LM secināja, ka ekonomiski izdevīgāk tas tiek sasniegts risinot katrā konkrētā pasākuma noteiktām personu grupām ietvaros;
- 2) 2012.gadā iedzīvotāju ienākuma nodokļa papildu atvieglojums invalīdiem netika pārskatīts un saglabāts 2011.gada lēmumā. Personai, kurai noteikta I vai II invaliditātes grupa ir tiesības uz nodokļa papildu atvieglojumu 1296 latu gadā un personai ar III invaliditātes grupu-1008 latu gadā;
- 3) pabalsts transporta izdevumu kompensāšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās 2012.gadā netika pārskatīts, jo emotīvā esošo ekonomisko situāciju pabalsta apmēra pārskatīšana netika ierosināta;
- 4) kvalitātes invaliditātes ekspertu procesa nodrošināšanai, invaliditātes noteikšanu iesaistīto 1500 speciālistu, no tiem, 100 ārstu ekspertu un 1400 invaliditātes noteikšanu iesaistīto speciālistu (imenes ārstu, psihiatru, sociālo darbinieku, fizikāļu un rehabilitācijas un medicīnas ārstu u.c.) apmērcības pārskatīšana 2013.gada 4.ceturksnī, saskaņā ar ES fonda projektu „Darbspējvīrtības sistēmas pilnveidošana” plānoto;
- 5) nav izstrādātas vadlīnijas sociālajiem darbiniekiem, kuri strādā ar personām ar garā rakstura traucējumiem;
- 6) netika noteikta kārta komandas darba metožu piemērošanai pašvaldību sociālajiem darbiniekiem, strādājot ar individuālu sociālo gadījumu un iestrādātā normatīvajā aktā. 2011.gada nogalē tika izstrādāts grozījumu projekts Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam (SPSP), kas paredzētu citu institūciju pienākumu nekavējoties informēt sociālo dienestu, ja tās rīcībā nonāks informācija, ka personai nepieciešams atbalsts sociālajām problēmām risināšanai. SPSP likuma grozījumu projekts ar šīm normām netika virzīts tālāk.

- 7) lai ekonom tu valsts budžeta l dzek us, Valsts komisijas reorganiz cija par valsts a ent ru „Invalidit tes ekspert zes p rvalde” tika p rtraukta. Atbilstoši Invalidit tes likumam, prognoz jamas invalidit tes un invalidit tes ekspert zi veic un prognoz jamu invalidit ti vai invalidit ti nosaka tieš s valsts p rvaldes iest d „Vesel bas un darbsp ju ekspert zes rstu valsts komisija”.

Labkl j bas ministre

I.Vi ele

V za: Valsts sekret ra p.i.

I.Alliks

23.04.2013, 10:05

17 318

L.Žvirble

67021680,

Liene.Zvirble@lm.gov.lv